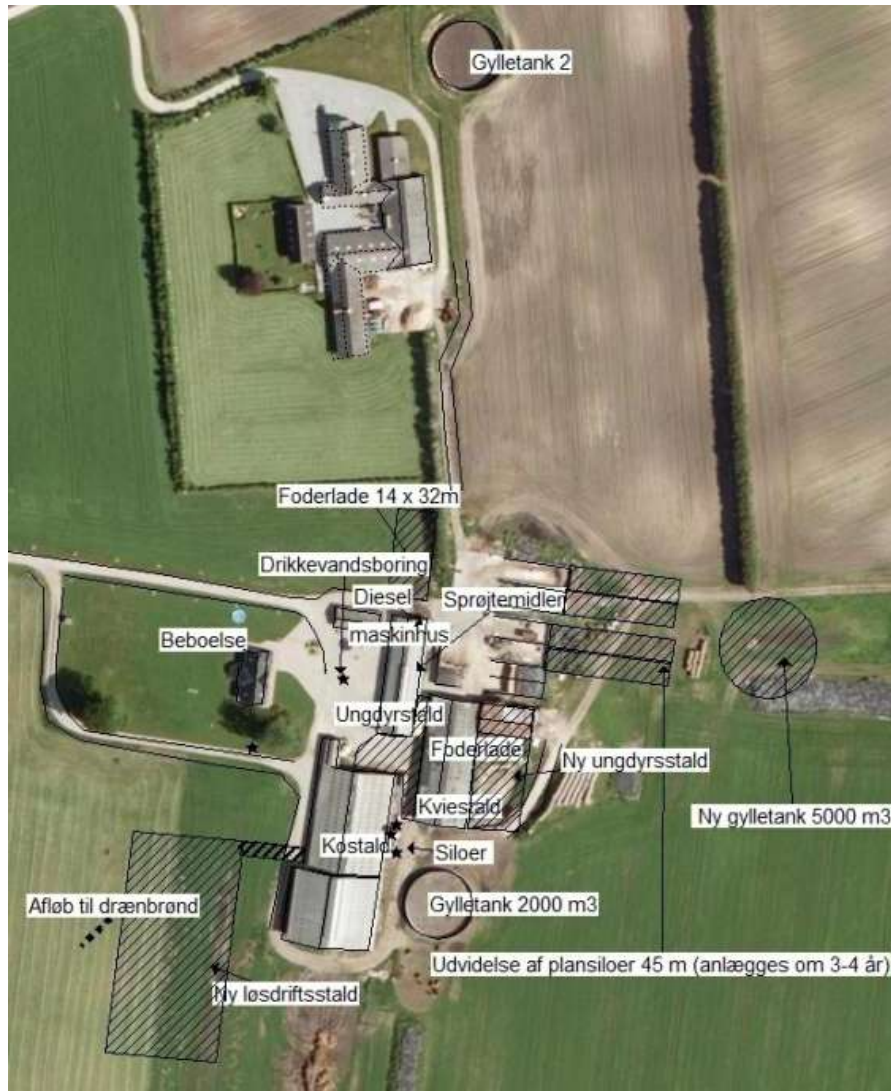

Miljøgodkendelse af husdyrproduktionen på Tvillinghøjgård, Hobrovej 73, 9500 Hobro

Virksomheden: Tvillinghøjgård
Beliggenheds adresse: Hobrovej 73, 9500 Hobro
Ejer: Arie Stoter

CVR nr. 19401545
CHR nr. 31827

Stamblad:

Virksomhedens ejer og kontaktperson	Ejer og kontaktperson: Arie Stoter Hobrovej 73 9500 Hobro
Virksomhedens adresse	Hobrovej 73, 9500 Hobro
Virksomhedens matrikelnumre	Ø. Doense By, Vebberstrup 1g Ø. Doense By, Vebberstrup 1k Ulsterup By, Valsgård 1y
Kommune	Mariagerfjord Kommune
CVR-nr. - CHR-nr.	CVR nr. 19401545 CHR nr. 31827
Ejendomsnummer	8460002553
Betegnelse	Tvillinghøjgård

Læsevejledning

Denne miljøgodkendelse består af 4 kapitler samt relevante bilag.

Første kapitel indeholder en beskrivelse af de generelle forhold for miljøgodkendelsen, herunder bl.a. gyldighed og klagevejledning.

Andet kapitel indeholder vilkår for miljøgodkendelsen. Her beskrives vilkår for diverse drifts- og forvaltningsmæssige forhold, som skal overholdes for at miljøgodkendelsen kan godkendes af myndigheden.

Tredje kapitel indeholder Mariagerfjord Kommunes vurdering af de miljømæssige forhold i forhold til husdyrbruget der godkendes, ud fra gældende lovgivning m.m.

Fjerde kapitel indeholder en samlet vurdering af det godkendte projekt.

Bilagene indeholder bl.a. kort og planer over bygninger og arealer, beredskabsplan m.m.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

STAMBLAD:	2
1. GENERELLE FORHOLD TIL MILJØGODKENDELSE	5
1.1 IKKE TEKNISK RESUMÉ	5
1.2 GODKENDELSE	7
1.3 GYLDIGHED	8
1.4 GENERELT	8
1.5 KLAGEVEJLEDNING	9
1.6 OFFENTLIGGØRELSE	10
2. VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSEN	12
2.1 GENERELT	12
2.2 UHELD OG RISICI	13
2.3 ÅRSPRODUKTION	13
2.4 AMMONIAKFORDAMPNING FRA STALD OG LAGER	13
2.6 OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING.....	14
2.7 HÅNTERING AF HUSDYRGØDNING	14
2.8 TRANSPORT	15
2.9 HÅNTERING AF MARKSPRØJTE.....	15
2.10 LUGT	15
2.11 SPILDEVAND	15
2.12 STØJKILDER	15
2.13 SKADEDYR	16
2.14 STØV	16
2.15 LYS.....	16
2.19 UDBRINGNINGSAREALER	17
2.20 ENERGI	17
2.21 TILSYN, KONTROL OG EGENKONTROL.....	18
3. MILJØREDEGØRELSE OG VURDERING	18
3.1 KORT RESUMÉ	19
3.2 ANLÆGGET OG EJENDOMMEN	19
3.2.1 Bygninger.....	19
3.2.2 Afstandskrav	19
3.2.3 Beskyttelseslinier og landskabelige hensyn	20
3.2.4 Energi og vand.....	21
3.2.5 Affald.....	21
3.2.6 Spildevand.....	22
3.2.7 Transport	22
3.2.8 Støjkilder.....	23
3.2.9 Støv	23
3.2.10 Risici og afværgeforanstaltninger.....	24
3.2.11 Skadedyr	24
3.2.12 Olie og kemikalier.....	24
3.2.13 Lysforhold.....	25
3.2.14 Lugt.....	25
3.3 PRODUKTIONEN	25
3.3.1 Foder.....	26
3.3.2 Husdyrgødning produktion og opbevaring	26
3.4 BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)	27
3.4.1 Vurdering af bedriftens ammoniakemission i forhold til BAT	27
3.4.2 Management	29
3.4.3 Foder.....	30
3.4.4 Staldindretning.....	30
3.4.5 Forbrug af vand og energi.....	31
3.4.6 Opbevaring af husdyrgødning	32

3.4.7 Udbringning.....	32
3.4.1 Fravalg af staldteknologi.....	33
3.5 UNDERSØGTE ALTERNATIVER	34
3.6 OPHØR AF HUSDYRBRUGET	34
3.7 EGENKONTROL	34
3.8 NATUR OG VAND	35
3.8.2 Tab af næringsstoffer til overfladevand	43
3.5.3 Påvirkning via overfladevand af internationale naturbeskyttelsesområder samt lokale og regionale interesser.	45
3.8.3 Kvælstofudvaskning til grundvandet.....	52
4. SAMLET VURDERING	52
6. BILAG	53

- Bilag 1: Oversigtskort med afstand fra anlæg til nabo mm.
- Bilag 2: Bruttokort
- Bilag 3: Situationsplan
- Bilag 4: Oversigtskort med indvindingsopland
- Bilag 5: Viborg Kommunes høringssvar
- Bilag 6: Overdrev som grænser op til udbringningsareal 203
- Bilag 7: Oversigtskort med indvindingsopland i Viborg Kommune
- Bilag 8: Erklæring om opbevaringskapacitet af husdyrgødning
- Bilag 9: Natur arealer omkring ejendommens anlæg
- Bilag 10: Oversigtskort over nærmeste natura 2000 område
- Bilag 11: Mark 43 og habitatnaturtyperne i natura 2000 område nr. 222
- Bilag 12: Udbringningsarealer i Mariagerfjord Kommune og § 3 beskyttet natur
- Bilag 13: Kommuneplanudpegninger
- Bilag 14 Udpegningsgrundlag for Villestrup Ådal, natura 2000 område nr. 222

1. Generelle forhold til miljøgodkendelse

1.1 Ikke teknisk resumé

Arie Stoter har søgt Mariagerfjord Kommune om godkendelse til at udvide husdyrbruget beliggende på Hobrovej 73, 9500 Hobro, jf. § 1x i "Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug" (lov nr. 1572 af 20. december 2006).

Ansøgningen er modtaget via det digitale ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk

Beregninger af anlæggets miljøpåvirkninger er foretaget i dette system. Der er ifølge ansøgningen anvendt beregningsgrundlaget 2009.

Mariagerfjord Kommune har foretaget vurderingen på baggrund af det indsendte ansøgningsskema nr. 9709 version 12.

Baggrund

Hobrovej 73 er et konventionelt kvægbrug, med malkekøer og opdræt. Bedriften er i samdrift med Storegade 53. Artie Stoter søger ligeledes om § 10 godkendelse af Storegade 53.

På Storegade 53 opdrættes kalve fra Hobrovej 73. 110 stk. tyrekalve fra 60 kg og 78 kviekalve 6-20 mdr. ialt 74,8 DE. Derudover er der tredjemandsarealer på Stenstrupvej 20, arealerne ligger i Nitratklasse II, derfor er der indsendt § 16 ansøgning på disse arealer (skema nr. 16903 version 12). Der afsættes 218 DE husdyrgødning til Nørager biogasanlæg.

Produktionsændring/udvidelse

Dyreholdet ønskes udvidet fra 293,70 DE til 465,00 DE. Udvidelsen sker i ny løsdriftstald og ny ungdyrstald. Foruden de nye staldbygninger opføres der ny gylletank, foderlade og plansiloerne udvides.

Det søgte dyrehold på Hobrovej 73 er 287 malkekøer (tung race), 144 tyrekalve til 60 kg, 50 småkalve indtil 6 måneder, 80 kvier/stude fra 6-20 mdr. (udegående 3 mdr. udenfor udbringningsarealet) og 50 kvier/stude fra 20-28 mdr. Beregningen af dyreenheder på ejendommen er foretaget med udgangspunkt i normalt: 9.234 kg mælk/ko.

Der er ansøgt om følgende udvidelse af produktionen:

Husdyrholdets sammensætning:	Nudrift		Ansøgt	
	Antal	DE	Antal	DE
<i>Malkekøer, tung race. Sengestald med spalter</i>	160	213,53	10	13,35
<i>Malkekøer, tungrace. Præfabrikerede drænedegulve.</i>	0	0	277	369,68
<i>Kvier/stude tungrace 19-28 mdr. Sengestald med spaltegulv</i>	56	34,59	50	31,30
<i>Kvier/ stude tungrace 6-20 mdr. Sengestald med spaltegulv.</i>	0	0	80	35,28
<i>Kvie/ stude tungrace 14-19 mdr. Sengestald med spaltegulv.</i>	30	15,00	0	0
<i>Kvier/stude, tung race 6-14 mdr. Dybstrøelse hele arealet</i>	52	20,31	0	0
<i>Tyrekalve tungrace 0-6 md. Dybstrøelse hele</i>	0	0	144	1,88

<i>arealet</i>				
<i>Småkalve tung race. Dybstrøelse hele arealet</i>	38	10,27	50	13,51
I alt		293,70		465,00

* ansøgte alders- og vægtintervaller samt korrigeret mælkeydelse

Anlægsændringer

Arie Stoter ønsker at udvide og ændre sit kvæghold fra 293,7 DE til 465,0 DE på ejendommen Hobrovej 73 (se tabel). I forbindelse med udvidelsen vil der blive bygget ny kostald og ny ungdyrstald. Der vil blive opført en ny foderlade. De to nordligste plansiloer vil blive forlænget med 45 m og der vil blive opført en ny gylletank.

Tidligere meddelte afgørelser

En udvidelse fra 175 DE til 249 DE (293,7 NY DE beregning) er pr. 5.6.2005 er afgjort af Nordjyllands Amt til ikke at være VVM pligtig.

Lugt

Geneafstanden for husdyrbruget er beregnet til hhv. 95,8 m (enkelt bolig), 227,1 m (samlet bebyggelse) og 342,1 (byzone m.v.). De nærmeste afstande fra husdyrbruget til henholdsvis enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone er minimum hhv. 160 m, 813 m og ca. 1664 m, hvilket betyder, at lugtgenekriteriet er overholdt. Konsekvens radius er udregnet til 381,6 m.

Dyretryk og udbringningsarealer

Der er tilknyttet 180,44 ha til bedriften som er ejet, eller forpagtet, samt 36,89 ha aftalearealer. Dyretrykket er 2,3 DE/ha.

Der eksporteres husdyrgødningen fra bedriften. Den største gyllemodtager er Nørager Biogasanlæg, 9610 Nørager hvor der afsættes 218 DE. Derudover afsættes der kvæggylle svarende til 41,70 DE til Stenstrupvej 20, 9500 Hobro kvæggylle. Da hele udbringningsområdet Stenstrupvej 20, 9500 Hobro er nitratklasse 2, er der søgt om miljøgodkendelse af disse aftalearealer efter husdyrgodkendelseslovens § 16. Derudover er det tilknyttet en § 10 ansøgning Storegade 53. Storegade 53 har opdræt af småkalve/ungtyre fra Hobrovej 73. Der tilføres 75 DE dybstrøelse fra Storegade 53 til Hobrovej 73, samt modtages 142 DE blandet gylle fra Nørager biogasanlæg.

Sammenlagt er produceres der 413,48 DE husdyrgødning. Dyretrykket er 2,3 DE/ha.

Udbringningsarealerne 203, 211, 213 og 218 er beliggende i Viborg Kommune, høringssvaret for Viborg Kommune er vedlagt (se bilag 5)

Kvælstofudvaskning

Bedriftens arealer er enten beliggende udenfor nitratklasse eller i nitratklasse 2. På bilag 6 ses arealernes beliggenhed i forhold til nitratklasser. For at reducere udvaskningen etableres der, i overensstemmelse med IT-systemets beregninger, 5,10 % ekstra efterafgrøder ud over de lovmæssige krav for kvægbrug med 2,3 DE/ ha.

Fosfor

Kravet om P overskud er overholdt jf. kapitel 3.

Ammoniak

Udvidelsen medfører en forøgelse af ammoniakfordampningen på 49,15 kg N/år, så bedriftens samlede emission bliver 2838 kg N/år.

Andelen af dybstrøelse, der køres direkte i markstak er 65%, den resterende del opbevares indtil det har kompostlignende karakter, derefter flyttes det i markstak.

Kravet om 25 % reduktion af ammoniakfordampningen fra udvidelsen er overholdt.

Nærmeste naturområde, som afkaster bufferzone (§ 7) er et overdrev som ligger ca. 2 km fra ejendommen, pga. afstanden til området er der ikke foretaget beregninger af ammoniakdepositionen på overdrevet. Det vurderes at ammoniakfordampning fra stald og lager ikke har væsentlig negativ effekt på overdrevet, og at husdyrlovens generelle beskyttelsesniveauer er tilstrækkelige.

Der er i øvrigt ikke naturbeskyttede områder i nærheden af ejendommen, som vurderes at blive påvirket væsentligt af udvidelsen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer er ikke beliggende på arealer registreret som beskyttede naturtyper eller arealer, der skråner ned mod arealer med beskyttet natur.

Der er ingen overlap mellem fredninger, fredsskov eller gravhøje og udbringningsarealerne.

Grundvand

Ejendommen har arealer i Vebbestrup og Ø. Doense Vandværks indvindingsoplande. Husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau er overholdt.

BAT

Den samlede årlige ammoniakemission som kommunalbestyrelsen vurderer er opnåelig ved anvendelse af BAT på anlægget, er beregnet til en emissionsgrænseværdi på 2819 Kg NH₃-N pr år. I ansøgningen er den samlede emission fra anlægget beregnet til 2838 Kg NH₃-N pr år. Mariagerfjord Kommune vurderer, at ansøgning lever op til BAT for ammoniakemission. Da overskridelsen af ammoniakemission udgør mindre end 1 % af den samlede ammoniakemission fra anlægget.

Herudover er det kommunens vurdering at ansøgningen lever op til BAT for management, foder, forbrug energi og vand, opbevaring af husdyrgødning, udbringning og eksisterende staldanlæg.

1.2 Godkendelse

Mariagerfjord Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen beliggende på adressen Hobrovej 73, 9500 Hobro. Afgørelsen meddeles i medfør af Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og på de angivne vilkår.

Der skal gøres opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse eller dispensation efter anden lovgivning.

Miljøgodkendelsen omfatter opførelse ny kostald og ungdyrstald, opførelse af ny foderlade, gylletank og forlængelse af eksisterende plansiloer.

Miljøgodkendelsen gælder hele husdyrbruget med tilhørende arealer og omfatter 287 stk. malkekøer, tung race, 172 stk. kvier, tung race, 80 kvier (6-20 mdr.), 50 kvier (20-28 mdr.), 144 tyrekalve tung race (→ 60 kg) og 40 småkalve tung race (0-6 mdr.)

Miljøgodkendelsen opdeles i to etaper, da godkendelsen er afhængig af afsættelse af husdyrgødning til Nørager biogasanlæg, som ikke er opført ved godkendelsesdatoen. Første

etape af miljøgodkendelsen omfatter udvidelsen af husdyrbrug til 389,00 DE svarende til husdyrtryk på 2,16 DE/ha på udbringningsarealerne og aftalearealerne tilknyttet ejendommen. Etape 2 omfatter godkendelsen af hele udvidelsen til 465,00 DE, denne etape betinges af at Nørager biogasanlæg kan modtage 218,00 DE husdyrgødning fra bedriften og returnerer 142,00 DE blandet gylle.

Afgørelsen om miljøgodkendelse meddeles på baggrund af, at Mariagerfjord Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Husdyrbruget skal indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen og supplerende oplysninger, indkommet til Mariagerfjord Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen, med mindre vilkårene i denne miljøgodkendelse og generel lovgivning stiller skærpede krav.

1.3 Gyldighed

Det gives med denne miljøgodkendelse tilladelse til at der afsættes husdyrgødning til et biogasanlæg, der ikke er opført ved godkendelsesdatoen. Dette er ikke i strid med husdyrgodkendelsesloven jf. udtalelse fra Miljøstyrelsen Help Desk af 16. februar 2010. Godkendelsen kan dog først fuldt udnyttes når biogasanlægget lovligt kan modtage husdyrgødningen (vilkår 1). Yderligere skal det gøres klart at jf. ovenstående vedrørende udnyttelsesfrister, kan godkendelsen forældes, hvis godkendelsen ikke er udnyttet som beskrevet. Hvis husdyrgødningen mod forventning ikke kan afsættes til biogasanlægget, må der anskaffes udbringningsarealer eller anden mulighed for afsætning. Der skal i så fald ansøges om tillæg til denne godkendelse.

På grund af usikkerheden med hensyn til færdiggørelsesdatoen for Nørager biogasanlæg er der ansøgt om en udvidet udnyttelsesperiode til den normerede 2-årig udnyttelsesfrist for miljøgodkendelsen. Det er vurderet at der dermed er tale om etapevislignede forhold, og derfor bortfalder miljøgodkendelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra denne afgørelses meddelelse.

Hvis miljøgodkendelsen efterfølgende ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Vilkaere kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40, stk. 2.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Første revurdering er planlagt påbegyndt i 2019.

Denne godkendelse omfatter kun forhold, der reguleres i henhold til miljøbeskyttelsesloven og husdyrloven med tilhørende bekendtgørelser. Øvrige tilladelser efter andre lovgivninger skal indhentes særskilt, f.eks. byggeloven, naturbeskyttelsesloven, brandloven og arbejdsmiljøloven.

1.4 Generelt

Miljøgodkendelsen tager udgangspunkt i gældende lov og vejledninger vedrørende husdyrbrug og indeholder vilkår for husdyrbrugets indretning, drift og kontrol. Vilkaere er stillet

på baggrund af de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet samt det supplerende materiale, der er fremkommet under sagsbehandlingen.

Miljøgodkendelsen indeholder en vilkårsdel samt en del med miljøredegørelse og miljøvurdering. I miljøvurderingen gøres der rede for konsekvenserne af det ansøgte projekt ved vurdering af påvirkningen for omkringboende og miljøet i bred forstand herunder bl.a. grundvand, overfladevand, natur og landskab.

Mariagerfjord Kommune har udarbejdet miljøgodkendelsen med hensyntagen til "Mariagerfjord Kommuneplan 2009-2021".

Ansøgningen er en § 12 ansøgning og har været igennem en foroffentlighedsperiode fra 21/12-2009 til 18/1-2010. Der indkom ingen kommentarer i perioden, dog har Danmarks Naturfredningsforening generelt ytret ønske om at modtage udkast til miljøgodkendelser til kommentering

Udkastet til miljøgodkendelsen har været i 6 ugers høring hos ansøger, konsulent og parter fra 12/7-2011 til 24/8-2011. I høringsperioden gjorde ansøger indsigelser mod vilkåret: *Pumpning, omrøring og udkørsel ikke må ske på lørdage, søndage eller helligdage.* Mariagerfjord kommune vurderer at det er vigtigt at stille vilkår med henblik på at varetage hensynet til og begrænse generne for beboere på ejendomme uden landbrugspligt. Mariagerfjord kommune vurderer ikke, at vilkåret belaster husdyrbruget i en grad, der er økonomisk eller praktisk uproportionelt stor, set i forhold til det hensyn, vilkåret varetager.

Derudover havde ansøgers konsulent følgende kommentarer til miljøgodkendelsen: *I miljøgodkendelsen fremføres det at indvindingsoplandene i mariagerfjord Kommune er under revidering og indtil den endelige kortlægning er færdig laves grundvandsvurderingen ud fra de "gamle" indvindingsoplande. Jeg havde det indtryk, at vurderingen er baseret på de nyeste indvindingsoplande.*

I Mariagerfjord Kommune er indvindingsoplandene under revidering i takt med at kortlægningen skrider frem. Der er taget beslutning om, at grundvandsvurderingerne laves ud fra de eksisterende "gamle" indvindingsoplande, indtil kortlægningen og dermed det endelige rids af oplandene er endeligt.

Herudover har sagen har været sendt i høring i Viborg Kommune, idet ejendommen Hobrovej 73, 9500 Hobro har arealer, der er beliggende i Viborg Kommune. Viborg Kommunes udtalelse er vedlagt (bilag 5)

1.5 Klagevejledning

I henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet samt enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse myndigheder og organisationer, der er angivet i lovens § 85-87.

Ved klage kan Natur- og Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af miljøgodkendelse i klageperioden og imens eventuel klage behandles sker på eget ansvar.

Eventuel klage skal være skriftlig og sendes til:

Mariagerfjord Kommune, Natur og Miljø
Ndr. Kajgade 1
9500 Hobro

eller

pr. e-mail til:raadhus@mariagerfjord.dk.

Klagen vil herfra blive sendt videre til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, der er klagemyndighed.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Klager vil modtage en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Mariagerfjord Kommune. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Ansøgeren vil få besked, hvis andre klager over afgørelsen.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen og udløber tirsdag den 25/10-2011. Klagen skal være kommunen i hænde seneste ved klagefristens udløb.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

1.6 Offentliggørelse

Miljøgodkendelsen vil blive offentliggjort tirsdag den 27/9-2011 ved annoncering i Hobro avis.

Mariagerfjord Kommune

Malene Houbak
Biolog

Kopi af udkast til miljøgodkendelsen er sendt til:

- Konsulent: Christian Bach Knudsen, Agri Nord, e-mail: chk@agrinord.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Mariagerfjords husdyrgruppe, e-mail: husdyrbrug@dn-mariagerfjord.dk
- Nørager biogasanlæg, Grynderupvej 31, 9610 Nørager

Aftaleareal:

- Ingrid Svenstrup, Stenstrupvej 20, 9500 Hobro

Naboer indenfor lugt konsenkvensradius:

- Martin Jensen Valsgaardvej 2, 9500 Hobro
- Tage Magnus Kløjgaard, Hobrovej 75, 9500 Hobro
- Herluf Kristian Nielsen, Hobrovej 77, 9500 Hobro
- Jonas Engbjerg, Hobrovej 102, 9500 Hobro
- Lars Pedersen Hobrovej 104, 9500 Hobro

Forpagterer:

- Kirska Kokhauge, Høndrupgaardsvej 2, 9500 Hobro
- Søren Andreasen, Blushøjvej 8, 9500 Hobro
- Charlotte Thejl og Thomas Nielsen, Ndr. Truevej 18, Vebstrup, 9500 Hobro
- Herluf Nielsen, Hobrovej 77, 9500 Hobro
- Benny Kastrup Thomsen, Broholmvej 6, 9632 Møldrup
- Vebstrup Vandværk, Mariagerfjord Vandforsyning v. Jørn Helge Nielsen, Skivevej 83c, 9500 Hobro
- Ø. Doense Vandværk, formand Jørn kragelund, Stenstrupvej 2a, 9500 Hobro

Kopi af miljøgodkendelsen er sendt til:

- Konsulent: Christian Bach Knudsen, Agri Nord, e-mail: chk@agrinord.dk
- Naturstyrelsen Aalborg, Niels Bohrs Vej 30, 9220 Aalborg Ø, aal@nst.dk.
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægerne Nordjylland, Nytorv 7, 2. sal, 9000 Aalborg, nord@sst.dk.
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V, ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K, fbr@fbr.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, jkt@sportsfiskerforbundet.dk.
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København, natur@dof.dk.
- Dansk Ornitologisk Forening, Nordjyllands lokalafdeling, mariagerfjord@dof.dk.
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøvej 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Mariagerfjords husdyrgruppe, e-mail: husdyrbrug@dn-mariagerfjord.dk
- Friluftsrådet i Nordjylland, v/Thyge Steffensen, Bakkevænget 19, 9000 Aalborg, himmerland-aalborg@friluftsradaet.dk
- Vebstrup Vandværk, Mariagerfjord Vandforsyning v. Jørn Helge Nielsen, Skivevej 83c, 9500 Hobro
- Ø. Doense Vandværk, formand Jørn kragelund, Stenstrupvej 2a, 9500 Hobro

2. Vilkår for miljøgodkendelsen

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser gældende for erhvervsmæssigt husdyrhold – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

2.1 Generelt

- 1) Godkendelsen kan først fuldt udnyttes, når Nørager Biogasanlæg kan modtage gødningen. Hvis Nørager Biogasanlæg ikke kan modtage gødningen, må godkendelsen ikke tages i brug. Dvs. at der ikke må ske udvidelse af dyreholdet før gødningen kan afsættes, mens byggeriet godt må påbegyndes ved ikrafttræden af denne godkendelse.
 - 2) Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på Hobrovej 73, 9500 Hobro, CHR nr.: 31827 og CVR nr.:19401545
 - 3) Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de ændringer der fremgår af godkendelsens vilkår.
 - 4) Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udbringningsarealer og lignende, før ændringen er godkendt af Mariagerfjord Kommune.
 - 5) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
 - 6) Ændringer i ejerforhold eller af driftsansvaret skal meddeles til kommunen inden eller lige umiddelbart efter ændringen.
 - 7) Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 5 år fra meddelelsen af miljøgodkendelsen. Med "udnyttet" menes, at eventuelt ansøgt byggeri er taget i brug, og at der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion.
 - 8) Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden:
 - om besætningens/produktionens størrelse den 12.7.2016 (5 år efter godkendelsens dato).
 - når besætningen er nået op på 465,00 DE
- 8b) Ved virksomhedens ophør, skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
- a. Stalde, gyllebeholder, fortank, rørsystemer, gyllekanaler/kummer m.v. skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, og bortskaffes efter gældende regler.
 - b. Alle olietanke skal tømmes.
 - c. Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativerne.

2.2 Uheld og risici

- 9) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til:

- Alarmcentralen, tlf.: 112.

og efterfølgende straks at underrette:

- Tilsynsmyndigheden, Mariagerfjord Kommune, tlf.: 97 11 30 00.

En skriftlig redegørelse for hændelsen skal være kommunen i hænde senest en uge efter hændelsens indtræden. Det skal af redegørelsen fremgå, hvilke tiltag der er, eller påregnes iværksat for at hindre tilsvarende fremtidig forureningshændelser. Til de unormale driftssituationer henregnes i denne forbindelse udslip, svigt og momentane standsninger.

Ved driftsforstyrrelser og uheld har den driftsansvarlige pligt til at følge beredskabsplanen og træffe de fornødne foranstaltninger, for at afværge følgerne af uheldet bedst muligt.

- 10) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og øvrige der færdes på bedriften.

2.3 Årsproduktion

- 11) Ejendommen har tilladelse til 287 malkekøer, 50 kvier 20- 28 mdr., 80 kvier/stude 6-20 mdr. som er udegående 3 mdr. udenfor udbringningsarealet, 50 småkalve 0-6 mdr. og 144 tyrekalve op til 60 kg. I alt har ejendommen tilladelse til et dyrehold svarende til 465,00 DE
- 12) Det tillades, at fordelingen mellem ungtyre og ungtkalve varierer inden for de maksimale 4,58 DE. Der tillades afvigelser på maksimalt 10 % i antal af de to kategorier af dyr.
- 13) For de dyr der afgræsses hos tredjemand uden for de arealer, som er miljøvurderet i forbindelse med miljøgodkendelsen, må der normalt ikke ske fodring.

2.4 Ammoniakfordampning fra stald og lager

- 14) I dybstrøelsesstalde skal der strøes halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.
- 15) Der skal i øvrigt foretages en god staldhygiejne, herunder sikres at stier og båse holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene, for at mindske gener fra dyreholdet.
- 16) Der skal hver dag foretages skrabninger hver fjerde time ved sengestald med spalter (jf. Teknologiblad "Skrabere på gangarealer i stalde med malkekøer").
- 17) Skraberens skal være forsynet med en timer.
- 18) Eventuelle driftsstop for skrabe anlægget skal indføres i en driftsjournal/logbog. Driftsjournalen/logbogen skal opbevares i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

- 19) Kvier i aldersintervallet 6-20 mdr. skal være udegående i minimum 3 mdr. om året udenfor eget udbringningsareal.
- 20) Der skal etableres drænet gulv med drænende effekt svarende til præfabrikede drænedede gulve i ny løsdriftstald.

2.6 Opbevaring af husdyrgødning

- 21) Gyllebeholderne skal have overdækning i form af naturligt flydelag eller lignende, som skal kontrolleres og opretholdes efter de til enhver tid gældende regler herom. Umiddelbart efter udkørsel af gylle fra gyllebeholder med flydelag, skal åben gylleoverflade dækkes af et betydeligt lag halm, indtil flydelaget er dannet efter 1-2 uger
- 22) Tanken skal tømmes jævnligt af hensyn til inspektion og veligeholde – 1 gang årligt.
- 23) Kun komposteret dybstrøelse med en tørstofprocent over 30 % må opbevares i en markstak. Markstak skal være overdækket med et materiale, som regnvand ikke kan trænge igennem.
- 24) Kompost eller kompostlignende dybstrøelse må højst ligge samme sted i 12 måneder og må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år.
- 25) Markstakke må ikke placeres nærmere end 100 m fra byzone, nærmere end 300 meter fra indvindingsboringer eller nærmere end 300 m fra følsomme naturarealer, jf. kortbilag 8.

2.7 Håndtering af husdyrgødning

- 26) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, og eventuelt spild skal straks opsamles.
- 27) Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener begrænses. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
- 28) Udbringning af husdyrgødning må ikke ske nærmere end 200 m fra naboer på lør-, søn- og helligdage af hensyn til de omkringboende.
- 29) Pumpning, omrøring og udkørsel må ikke foretages på lørdage, søndage samt helligdage.
- 30) Udbringning af husdyrgødning på mark 43 må kun ske ved nedfældning eller anden udbringningsteknik med dokumenteret samme ammoniaktab.
- 31) Ved hver gylletank, hvor der forekommer påfyldning af gyllevogn, skal der anlægges en tankplads, således at spild kan opsamles. Pladsen skal mindst have en tæthed og faldforhold svarende til kravene til møddingpladser i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad for møddingplads. Afløbet/pumpebrønden skal dimensioneres således at også et større spild kan opsamles. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldetårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, kan husdyrbruget

vælge ikke at etablere tankpladsen.

2.8 Transport

- 32) Transport af dyr til og fra ejendommen skal fortrinsvist ske mandag til fredag i tidsrummet kl. 07-22
- 33) Transport af husdyrgødning til udbringningsarealer 202, 41 og 43 må kun ske på hverdage mellem kl. 7-22
- 34) Transport af foder til og fra ejendommen må kun ske på hverdage mellem 6-22. Undtaget herfra er nødvendigt ensileringsarbejde i forbindelse med høst.

2.9 Håndtering af marksprøjte

- 35) Ved påfyldning af vand til marksprøjte skal det sikres, at der ikke kan ske tilbageløb til vandforsyningsanlæg. Der skal som minimum være 20 cm luft mellem vandtilløb og sprøjtebeholderen. Påfyldning af marksprøjte skal foregå på befæstet plads med mulighed for opsamling af eventuelt spild og skal ske under konstant overvågning.

2.10 Lugt

- 36) Lugtgener hos naboer skal minimeres ved at:
 - a. spredning af gødning om dagen, hvor der er en sandsynlighed for, at naboerne ikke er hjemme, samt undgå weekender og helligdag
 - b. tage hensyn til vindretningen i forhold til naboerne
- 37) Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger
- 38) Lugtbidraget fra staldene skal sikres begrænset ved en god og hensigtsmæssig staldhygiejne og rengøring af samtlige staldafsnit for foder- og gødningsrester.

2.11 Spildevand

- 39) Al vask af maskiner og redskaber, skal foregå på en støbt, fast plads hvor bortledning af spildevandet sker til en opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.
- 40) Afløb fra stald, vaskepladser og kørefaste arealer omkring staldbygninger, gødningsopbevaringsanlæg og lign. med transport af husdyrgødning, skal føres gennem tætte og lukkede ledninger med afløb til gyllesystemet, eller anden tæt opsamlingsbeholder der er godkendt til formålet.

2.12 Støjkilder

- 41) Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige værdier angivet i nedenstående tabel, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer,

angivet som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau målt i dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden inden for den pågældende periode:

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Mandag-fredag kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-22 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-22 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7
<i>gennemsnit værdi over referencetidsrummet</i>	<i>gennemsnit værdi over referencetidsrummet</i>	<i>gennemsnit værdi over referencetidsrummet</i>	<i>Maksimal værdi</i>
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Jf. vejledning om ekstern støj fra virksomheder. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 fra november 1984.

- 42) Husdyrbruget skal, for egen regning, dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, medmindre den seneste kontrol viser, at støjvilkår ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjvejledninger og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.
- 43) Viser kontrolmålingen en overskridelse af de fastsatte støjgrænser, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der iværksættes støjreducerende tiltag.
- 44) Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er fra kl. 22 - 07 omfattet af ovennævnte støjgrænser, undtaget herfra er nødvendigt markarbejde i forbindelse med høst.

2.13 Skadedyr

- 45) Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse - som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Skadedyrlaboratoriet.
- 46) Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Ved konstatering eller mistanke om rotter eller andre skadedyr skal der ske underretning til autoriseret firma jf. gældende retningslinier.
- 47) På forlangende skal indgås kontrakt med autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

2.14 Støv

- 48) Driften må ikke medføre støvgener uden for ejendommens eget areal, som af tilsynsmyndighed skønnes at være væsentlige.
- 49) Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

2.15 Lys

- 50) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende.
- 51) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

2.19 Udbringningsarealer

- 52) Ejendommens husdyrgødning må udbringes på de udbringningsarealer, der er angivet på bilag 2.
- 53) Ønskes udbringningsarealet ændret, skal det anmeldes til kommunen, der herefter vurderer om de nye arealer kan erstatte de godkendte arealer.jf. kapitel 5 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (BEK. nr. 294 af 31. marts 2009).
- 54) Der skal afsættes 41,70 **DE kvæggylle**, svarende til **4417 kg N** og **782 kg P**, til tredjemands bedrift (Stenstrupvej 20, 9500 Hobro).
- 55) Der skal afsættes 218 DE kvæggylle, svarende til **20328 kg N** og **3407 kg P**, til Nørager biogasanlæg.
- 56) På bedriftsniveau skal der etableres 5,10 % ekstra efterafgrøder ud over de lovmæssige krav (så andelen af roer, græs og græsefterafgrøder pt. udgør 75,1 % af harmoniarealet).
- 57) For alle 5,1 % gælder plantedirektoratet betingelser for anvendelse af 2,3 DE/ha, bl.a.: at græs og græsefterafgrøder ikke må ompløjes før efter 1. marts samt at græsarealer, der skal ompløjes det følgende forår ikke må tilføres husdyrgødning i perioden 31. august til 1. marts.
- 58) Ejendommen skal anvende kvægbrugssædskiftet K12 (eller et sædskifte med tilsvarende eller bedre udvaskningsindeks), hvor andelen af græs eller kløvergræs er minimum 70 %.
- 59) Der må ikke etableres render fra markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.

2.20 Energi

- 60) Ved fremtidige ændringer i produktionsprocesser eller råvarer, hjælpestoffer og produkter, skal der tages højde for mulig forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik.
- 61) Der skal på bedriften foretages et energieftersyn af et energiselskab eller konsulent, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energispareforslag. Rapporten skal være til rådighed for tilsynsmyndigheden
- 62) Bedriftens forbrug af energi og vand skal registreres. Registreringerne skal kunne fremvises på forlangende samt ved tilsyn.

63) Anlæg, der er særligt energiforbrugende, skal løbende kontrolleres og vedligeholdes.

2.21 Tilsyn, kontrol og egenkontrol

64) På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår.

65) Til dokumentation for, at produktionen ligger indenfor godkendelsens rammer skal der i forbindelse med tilsyn og på forlangende fremvises:

- Husdyrindberetning
- Mælkeproduktionsopgørelser/ slagteriafregning
- Sædskifte- og gødningsplan
- Gødningsregnskab inkl. kvitteringer for overførte mængder husdyrgødning
- Skema A: gødningsplanlægning
- Forpagtningsaftaler
- Bilag for anvendte fodermængder
- Kvitteringer for afhentning af affald
- Regnskabsbilag fra destruktionsanlæg for døde dyr

66) De fremviste bilag skal uanset evt. driftsmæssig fællesskab med andre produktionsanlæg særskilt og på tydelig vis kunne dokumentere produktionens størrelse samt håndteringen og anvendelsen af husdyrgødning og affald mv. fra nærværende produktionsanlæg og i det hele taget kunne dokumentere, at husdyrbruget drives i overensstemmelse med godkendelsen.

67) Efter tilsynsmyndighedens anmodning skal der forevises dokumentation for at de forhold i ansøgningen der ligger til grund for den beregnede ammoniakemission og -deposition, nitratudvaskning til overflade- og grundvand, lugt og fosforoverskud, er overholdt.

68) Der skal ske løbende træning og uddannelse af bedriftspersonalet.

69) Der skal på bedriften foretages et energieftersyn af et energiselskab eller konsulent, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energispareforslag. Rapporten skal fremvises ved tilsyn.

70) Bedriftens forbrug af energi og vand skal registreres. Registreringerne skal kunne fremvises på forlangende samt ved tilsyn.

71) Som dokumentation for at vilkårene 56 og 57 om ekstra efterafgrøder er overholdt, skal der ved tilsyn fremvises/ indsendes årligt kopi af det gødningsregnskab, som er indsendt til Plantedirektoratet.

3. Miljøreddegørelse og vurdering

Mariagerfjord Kommune har vurderet de miljømæssige forhold ved husdyrproduktionen på Hobrovej 73, 9500 Hobro. Vurderingen er foretaget i medfør af Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009. På baggrund af nærværende miljøteknisk beskrivelse har Mariagerfjord

Kommune besluttet at meddele godkendelse til produktion af i alt 465,00 DE kvæg på ejendommen.

Oplysninger om husdyrbrugets indretning og drift stammer fra ansøgningen om miljøgodkendelse samt fra supplerende oplysninger indhentet efter modtagelsen af ansøgningen. Der er ifølge ansøgningen anvendt beregningsgrundlaget 01-2007.

3.1 Kort resumé

Husdyrbruget ligger på ejendommen matr. nr. 1k og 1g Ø. Doense By, Vebbestrup og matr. nr. 1y Ulstrup By, Valsgård, beliggende på adressen Hobrovej 73.

Arie Stoter søger om at udvide sin kvægbesætning fra 160 malkekøer, 56 kvier/stude 19-28 mdr., 30 kvier/stude 14-19 mdr., 52 kvier/stude 6-14 mdr. og 38 småkalve til 288 malkekøer, 50 kvier 19-28 mdr., 80 kvier stude 6-20 mdr. 144 tyrekalve 0-6 mdr. og 50 småkalve svarende til en udvidelse fra 293,70 dyreenheder til 465,00 dyreenheder. I forbindelse med udvidelsen skal der opføres to stalde.

Udvidelsen forløber over 3 år. Byggeriet forventes afsluttet 2 år efter godkendelsen er givet, mens udvidelsen af dyreholdet tager op til 3 år.

Husdyrbruget har 180,44 ha ejet og forpagtet udspretningsareal samt 36,89 ha aftaleareal. Bedriften afsætter i ansøgt drift 41,70 DE og 218,00 DE kvæggylle til henholdsvis tredjemandsareal Stenstrupvej 20, 9500 Hobro og - biogasanlæg, Grynderupvej 31, 9610 Nørager. Dybstrøelse fra bedriften Storegade 53 indgår i gødningsregnskabet for Hobrovej 73. Storegade 53 er ejet af Arie Stoter, bedriften har opdræt af kalve produceret på Hobrovej 73.

3.2 Anlægget og ejendommen

3.2.1 Bygninger

Bedriften er beliggende på Hobrovej 73, 9500 Hobro. En detaljeret anlægstegning samt en beskrivelse af de enkelte bygningsafsnit fremgår af bilag 3.

I forbindelse med udvidelsen opføres der 2 nye staldanlæg, en løsdrift kostald (3200 m²) og en ungdyrstald (900m²), en foderlade, en gylletank på 4500 m³, samt udvidelse af eksisterende plansiloer med 45 m (se bilag 3). Byggesagsbehandlingen foregår sideløbende med miljøgodkendelse af bedriften.

Alle staldanlæg er med naturlig ventilation.

På ejendommen findes 1 gylletanke med en opbevaringskapacitet på 2000 tons. Der benyttes også gylletank beliggende ved naboejendommen Hobrovej 71, opbevaringskapaciteten er 2000 tons. Der etableres desuden en gylletank på 4500 tons på ejendommen og gyllekanaler på 500 tons.

3.2.2 Afstandskrav

Afstand fra husdyrbruget (inkl. nyetableringer):

	Krav	Faktisk afstand
Eksisterende/fremtidig byzone eller sommerhusområde	>50(300) m	ca. 1700 m
Område i landzone der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende	>50(300) m	ca. 750 m
Beboelse på ejendom uden landbrugspligt, beliggende i samlet bebyggelse i landzonen	> (300) m	ca. 850 m
Nabobeboelse	> 50 m	ca. 170 m

Afstand fra nyetablerede stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg (bilag 1):

	Krav	Faktisk afstand
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	> 25 m	ca. 80 m
Almene vandforsyningsanlæg (Ø. Doense vandværk)	> 50 m	ca. 1000 m
Egen vandboring	> 25 m	ca. 90 m
Vandløb (herunder dræn) og søer	> 15 m	ca. 1600 m Simested Å, nærmeste sø 650 m øst for ny kostald
Offentlig vej og privat fællesvej	> 15 m	ca. 170 m
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 m	Ingen i umiddelbarnærhed
Beboelse på samme ejendom	> 15 m	ca. 40 (ungdyrstald) og 50 m (ny kostald)
Naboskel	> 30 m	Ca. 70 m

Mariagerfjord Kommune vurderer, at de generelle afstandskrav i §§ 6, 8 og 20 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt med undtagelse af kravet om en afstand på minimum 15 m til offentlig vej og privat fællesvej.

3.2.3 Beskyttelseslinier og landskabelige hensyn

Der er tale om en eksisterende kvægbedrift, som er beliggende i det åbne land i et område med spredt bebyggelse. I forbindelse med udvidelsen skal der opføres to nye staldbygninger, en foderlade, en gylletank og forlængelse af plansiloer (bilag 3). Begge stalde og foderlade opføres i tilknytning til det eksisterende byggeri. Ny gylletank opføres ca. 20 m øst for de forlængede plansiloer.

Ca. 8,2 ha af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i særlig værdifuldt landskab og geologisk interesse område, hvilket er udpeget i kommuneplanen 2009-2021.

Der er ingen kirkebyggelinier eller skovbyggelinie i nærheden af ejendommen.

De nærmeste fredede fortidsminde er to høje beliggende ca. 450 m vest (Korshøj) og ca. 500 m sydvest (Blushøj) for anlægget.

Der er ingen søbeskyttelseslinier, åbneskyttelseslinier eller strandbeskyttelseslinier i nærheden af ejendommen.

Ejendommen er ikke beliggende inden for kystnærhedszonen.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at alle bygge og beskyttelseslinier er overholdt samt, at udvidelsen ikke vil påvirke de landskabelige værdier væsentligt. Landskabet omkring ejendommen er i Regionplanen 2005 ikke kortlagt som landskabeligt interesseområde, og

kommunen vurderer herudover, at der ikke er særlige interesser i området, som vil påvirkes af byggeriet.

3.2.4 Energi og vand

Der vil efter udvidelse af bedriften være følgende årlige forbrug af energi og el:

	Før udvidelsen	Efter udvidelsen
El (kWh)	117.000	218.000
Olie (l)	8.108	15.200
Drikkevand (m ³)	7.100	13.100
Vaskevand til stalde (m ³)	320	876

Energi

Der anvendes ikke energi til opvarmning af staldene, og der er naturlig ventilation i alle staldene. Der anvendes lysstofrør til belysning af staldene. Der er etableret dagslysstyring på belysning i staldene, i perioden 19.00-05.00 er der natsænkning.

Det varme vand fra mælkekølingsanlægget genanvendes til opvarmning af stuehus. Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

For at følge udviklingen i energiforbruget, samt at optimere dette, bliver dette registreret hvert år.

Vand

Der ingen vandbesparende foranstaltninger udover generelt tilsyn af drikkekar og -kopper med henblik på at undgå spild.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at energi- og vandforbrug er minimeret, men at der i fremtiden kan være muligheder for yderligere at minimere forbruget af energi, ligesom det vurderes, at der kan være muligheder for, at spare på drikkevand.

3.2.5 Affald

Der er i ansøgningsmaterialet oplyst følgende om opbevaring og håndtering af affald:

Type	Opbevaring	Mængde	Bortskaffelse
Fast affald	Papir og plast i container	1 m ³ papir /pap 2 tons landbrugs- plast	Plastaffald indsamles og afleveres til genbrug 1 gang årligt. Pap og papir afhentes af papirindsamling.
Olie og kemikalieaffald	Spildolie opbevares i tønder i maskinhus	250 l spildolie	Afleveres på genbrugsstation.
Affald fra veterinære lægemidler	Lægemiddelrester og brugte kanyler opbevares aflåst.	Svarende til 10 l	Afhentes af dyrlægen
Døde dyr	Døde dyr overdækkes og placeres ved indkørsel til gården	Ca. 35 stk.	Efter aftale med DA-KA

Mariagerfjord Kommune vurderer, at de miljømæssige krav til affaldshåndtering er opfyldt.

3.2.6 Spildevand

Spildevand fra stald og malkeanlægget (ca. 876 m³) ledes til gyllebeholderen. Overfladevand fra plansiloanlæg (ca. 1500 m³) og vand fra vaskeplads (ca. 100 m³) og tagvand ledes til regnvandstank på 50 m³. Regnvandstanken tømmes efter behov med gyllevogn og køres ud på mark. Spildevandet fra beboelsen ledes til nedsivningsanlæg.

Mariagerfjord Kommune vurderer herefter, at spildevand håndteres og udledes hensigtsmæssigt. For at sikre færrest mulige gener fra ejendommens spildevand er der stillet vilkår jf. kapitel 2. Der er bl.a. stillet vilkår om, at afløb fra stald, vaskepladser og kørefaste arealer omkring staldbygninger, gødningsopbevaringsanlæg og lign. med transport af husdyrgødning, skal føres gennem tætte og lukkede ledninger med afløb til gyllesystemet, eller anden tæt opsamlingsbeholder, der er godkendt til formålet.

3.2.7 Transport

Transporter til og fra ejendommen	Antal/mængde pr. år		Kapacitet pr. transport	Antal transporter pr. år	
	Før udvidelse	Efter Udvidelse		Før udvidelse	Efter udvidelse
Levende dyr				26	26
Døde dyr	18 stk.	35 stk.		Efter behov	
Kraftfoder	568 tons	1072 tons	20-30 tons	20	54
Grovfoder	5300 m ³	9888 m ³	30 m ³	176	330

Gylle	3408 tons	8703 tons	20 tons	170	435
Dybstrøelse	68 tons	68 tons	10 tons	7	7

Transporter til og fra ejendommen kører via Hobrovej. Transporterne vil primært køre mod Hobro og dermed ikke belaste byer som Vebbestrup og Østre Doense. Mælk bliver afhentet dagligt i tidsrummet 20.00 – 20.30. Transport af foder og brændstof til ejendommen sker ca. 1-2 gange om ugen hverdage i tidsrummet 8.00 -15.00.

Transport i forbindelse med markarbejde forekommer i perioder. Herunder transporter med husdyrgødningen. Transporter med husdyrgødning sker i hverdage. Kun en mindre andel på ca. 30 transporter vil køre gennem Vebbestrup. Transporter af husdyrgødning til Broholmvej 6 sker med lastbil.

For så vidt angår sæsonprægede aktiviteter som eks. gødningsudbringning og høst, tilstræbes at aktiviteterne foregår med høj intensitet, således at aktiviteten samlet set berører så få antal dage som muligt.

Der er stillet vilkår om udkørsel af husdyrgødning til udbringningsarealerne 41, 43 og 202 kun må ske på hverdage mellem kl. 7-22, idet transporten foregår gennem henholdsvis en del af Rostrup By eller Vebbestup by.

Mariagerfjord Kommune vurderer herefter, at transport til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlige gener for de omkringboende.

For at sikre færrest mulige gener fra transporten til og fra ejendommen er der stillet vilkår jf. kapitel 2.

3.2.8 Støjkilder

De væsentlige støjkilder på bedriften er malkestalden og kompressor i maskinhus. Malkeanlægget er placeret inde i malkestalden, som er et lydisoleret rum. Kompressor er placeret inde i maskinhuset, som begrænser støjgener. Der malkes dagligt mellem 05 og 08 og igen mellem 16 og 19. I disse tidsintervaller kører malkeanlægget. Kompressor i maskinhus anvendes kun i perioder. Herudover er der ingen støj om natten fra ventilationsanlæg mm.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at det daglige støjniveau er lavt, og på baggrund af, at der er langt til nærmeste nabo, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige støjgener. Der er stillet vilkår Jf. Kapitel 2 om, at husdyrbruget, for egen regning, skal dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet samt at tilsynsmyndigheden kan kræve, at der iværksættes støjreducerende tiltag, hvis kontrolmålingen viser en overskridelse af de fastsatte støjgrænser.

3.2.9 Støv

I forbindelse med levering af kraftfoder og mineraler kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, men da blandingen i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener, vil der derfor ikke ske en forøgelse af eventuelle støvgener ved udvidelsen.

Mariagerfjord Kommune vurderer ikke, at der vil forekomme væsentlige støvgener fra ejendommen på grund af ejendommens placering i et tyndt befolket område, og den forholdsvis store afstand til den nærmeste enkeltbolig.

For at sikre færrest mulige støvgener er der stillet vilkår jf. kapitel 2.

3.2.10 Risici og afværgeforanstaltninger

Det vurderes, at de væsentligste risici er opbevaring og håndtering af gylle og olieprodukter. Der kan ske spild af gylle ved pumpning til/fra gyllebeholder, eller lækage på gyllebeholder. Spild af dieselolie kan forekomme ved påfyldning af dieseltank, eller ved lækage af dieseltank. Der kan der ske uheld ved brand, udslip af mælk, og i forbindelse med sprøjtning af markene.

Risikoen for uheld er minimeret ved at gyllen opbevares i gyllebeholder, der er godkendt i henhold til 10 års beholderkontrol. Pumpning af gylle sker ved hjælp af sugetårn og underovervågning. I tilfælde af gylleudslip, inddæmnes dette ved gravning af kanaler eller udlægning af halmballer / jordvolde. Gyllen fjernes herefter og udbringes på voksende afgrøder. Staldanlæg og gyllebeholdere er placeret langt fra vandmiljø og ikke på skrånende terræn.

Dieselolie opbevares i godkendt tank, der er placeret på betongulv i maskinhuset, hvor risikoen for påkørsel er minimal.

I tilfælde af uheld med kemikalier forefindes der øjenskyllévæske ejendommen.

I tilfælde af brand findes der brandslukningsudstyr på ejendommen.

Der er nødstrømsgenerator på ejendommen.

Mariagerfjord Kommunes vurdering:

På baggrund af ovenstående og sammen med de stillede vilkår jf. kapitel 2, vurderes det, at ejendommen drives miljømæssigt forsvarligt i forhold til håndtering af uheld og afværgeforanstaltninger.

3.2.11 Skadedyr

Der er god orden i og omkring staldanlægget. Derudover er der et højt hygiejneniveau. Fluer bekæmpes med fluegift, der strøs i dybstrøelsen ved kalvene. I kostalden skræbes gødningen væk flere gange dagligt, hvilket medvirker til at reducere antallet af fluer. Rotter bekæmpes ved udlægning af rottegift af den kommunale rottefænger

Mariagerfjord Kommune vurderer, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Der er stillet vilkår jf. kapitel 2.

3.2.12 Olie og kemikalier

Pesticider opbevares i aflåst rum i maskinhuset. Påfyldning af sprøjten foregår på vaskepladsen, hvorfra der er afløb til regnvandsbeholderen. Der medbringes vand, så sprøjten kan rengøres indvendig og den fortyndede væske sprøjtes ud over afgrøderne.

Dieselolie opbevares i godkendte tanke i maskinrum på fast underlag, uden afløb. Spildolie opbevares i tønder i maskinhus og afleveres på genbrugsstation

Lægemidler opbevares aflåst i original emballage

Placering af olietanke med diesel og sprøjtemidler er vist på situationsplanen (bilag 3)

Tankning af diesel foregår i maskinhuset, ved eventuelt spild bliver dette opsamlet, der er ikke afløb til kloak.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at opbevaring af olie og kemikalier samt tankning af diesel foregår miljømæssigt forsvarligt. Der er stillet vilkår jf. kapitel 2.

3.2.13 Lysforhold

Der er lysstofrør i staldene. Lyset er om dagen reguleret efter dagslyset. Der er natsænkning på belysningen i perioden 19.00 – 5.00. Der er udendørsbelysning på ejendommen, lys fra ejendommen kan ses fra vejen.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at afstanden fra produktionsanlæg til nærmeste nabo er tilstrækkelig stor til, at lyset ikke vil være generende for omkringboende.

Kommunen har dog, for at imødegå problemer med lysgener, stillet vilkår jf. kapitel 2.

3.2.14 Lugt

Der kan forekomme lugtemission fra produktionen fra selve staldanlægget ved udmugning og rensning af staldanlæg og ved udbringning på marker. For at mindske risikoen for lugt foretages jævnligt rengøring i og omkring siloer og bygninger, og anlægget forventes ikke at give anledning til lugtgener ud over, hvad der er normalt for denne type af animalsk produktion.

Nærmeste enkelt bolig er beliggende i en afstand på ca. 160 m nord for ungdyrstald. Den ukorrigerede lugtgenefstand er beregnet til 95,8 m, hvilket betyder, at genekriteriet er overholdt.

De faktuelle afstande til hhv. byzone og samlet bebyggelse er minimum 1664 m og 812 m. Genefstandene for husdyrbruget er beregnet til 342 m for samlet bebyggelse og 227m for byzone, hvilket betyder at genekriteriet ligeledes er overholdt her. Konsekvensradius for lugt er 382 m.

Mariagerfjord Kommune vurderer herefter, at der ikke vil være væsentlige lugtmæssige gener ved driften og udvidelsen, dog fastsættes der vilkår jf. kapitel 2 om, at såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

Der desuden stillet vilkår om begrænsning af lugtgener.

3.3 Produktionen

Der er ansøgt om følgende udvidelse af produktionen:

Husdyrholdets sammensætning:	Nudrift		Ansøgt	
	Antal	DE	Antal	DE
<i>Malkekøer, tung race. Sengestald med spaltes i eksisterende kostald</i>	160	213,53	10	13,35
<i>Malkekøer, tungrace. Præfabrikerede drænede gulve i ny løsdriftstald</i>	0	0	277	369,68
<i>Kvier/stude tungrace 19-28 mdr. Sengestald med spaltegulv i eksisterende kostald</i>	56	34,59	50	31,30
<i>Kvier/ stude tungrace 6-20 mdr. Sengestald med spaltegulv i eksisterende kostald</i>	0	0	80	35,28
<i>Kvie/ stude tungrace 14-19 mdr. Sengestald med spaltegulv o kviestald</i>	30	15,00	0	0

<i>Kvier/stude, tung race 6-14 mdr. Dybstrøelse hele arealet i ungdyrstald</i>	52	20,31	0	0
<i>Tyrekalve tungrace 0-6 md. Dybstrøelse hele arealet</i>	0	0	144	1,88
<i>Småkalve tung race. Dybstrøelse hele arealet i ny ungdyrstald</i>	0	0	40	10,81
<i>Småkalve tung race. Dybstrøelse hele arealet i ungdyrstald</i>	38	10,27	10	2,70
I alt		293,70		465,00

Der er indarbejdet en fleksibilitet i dyreholdet jf. vilkår kapitel 2. om at fordelingen af ungtyre og ungdalve kan variere indenfor de maksimale 4,58 DE.

3.3.1 Foder

Foder produceres selv eller indkøbes fra foderstofvirksomhed. Indkøbt foder leveres en gang om ugen. Kraftfoder opbevares i siloer. Halm med mere opbevares i ny foderlade. Ensilage opbevares i plansiloer, de eksisterende plansiloer udvides nordøst for den nye ungdyrstald (se situationsplanen på bilag 3).

Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring.

Der tages analyser af alt grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at foder håndteres forsvarligt. Der er bl.a. stillet vilkår om, at foder opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr samt vilkår om, at fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås.

3.3.2 Husdyrgødning produktion og opbevaring

Staldsystemerne på Hobrovej 73 er enten gyllebaseret, med spaltegulv og bagskyld i eksisterende kostald og kviestald, og med præfabrikerede drænedede gulve i den nye løsdriftstald. De resterende stalde er med dybstrøelse.

Dybstrøelse fra kalvene køres i markstak når det har kompostlignende karakter. Opbevaringen af dybstrøelse i markstak foregår jf. regler for opbevaring (§8 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen).

Opbevaringskapaciteten for gylle for ejendommen er følgende: Gylletank fra 1992 (2000 m³), gylletank fra 1998 beliggende i forbindelse med naboejendom (2000 m³) gyllekanaler (500 m³) og nyetablet gylletank 4500 m³. Den samlede opbevaringskapacitet af gylle for ejendommen er 9000 m³.

Alle gylletankene både nuværende og nyetablerede er uden fast overdækning. Der føres logbog over flydelaget på gyllen, således at flydelaget lever op til kravene.

I nedenstående tabel gives en oversigt over de forskellige typer husdyrgødning m.v. der produceres, modtages og afsættes i den ansøgte produktion.

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Produceret Husdyrgødning			

Kvæggylle	41043,8	6890,0	440,8
Dybstrøelse	1573,0	181,2	15,4
Modtages husdyrgødning			
Blandet gylle retur fra Nørager biogasanlæg	14211,0	1351,0	142,0
Dybstrøelse fra § 10 Storegade 53	7153,0	1260,0	75,0
Afsat husdyrgødning			
Kvæggylle Nørager biogasanlæg	-20328,0	-3407,0	-218,0
(kvæggylle) Stenstrupvej 20	-4417,0	-782,0	-41,7
I alt til rådighed	39235,8	5493,1	413,5

Gylletankene er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn. Gyllen pumpes ved hjælp af sugetårn, pumpning og styring er automatisk styret.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at husdyrgødningen med de stillede vilkår opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt. Det vurderes jf. oplysningerne i erklæringen om nødvendig opbevaringskapacitet (bilag 8), produktionen lever op til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til opbevaringskapacitet.

3.4 Bedst tilgængelige teknik (BAT)

I nedenstående afsnit har kommunen vurderet, hvilke krav bedriften skal opfylde inden for de enkelte områder for at leve op til BAT, inklusiv ansøgers redegørelse (*i kursiv*). Afsnit 3.4.1 indeholder en vurdering af, hvilken ammoniakemissionsgrænse, Mariagerfjord Kommune finder, at det er rimeligt at stille krav om i forhold til anvendelse af BAT samt en vurdering af, om ansøger lever op til dette.

3.4.1 Vurdering af bedriftens ammoniakemission i forhold til BAT

Husdyrbrug giver anledning til tab af kvælstof ved fordampning af ammoniak. Dette tab kan modvirkes i flere led af produktionen ved hjælp af flere forskellige teknikker og teknologier.

De teknikker og teknologier, der kan begrænse ammoniakfordampningen fra anlægget, består af metoder, der begrænser dyrenes udskillelse af kvælstof gennem fodringsoptimering, metoder, der begrænser tabet af ammoniak fra husdyrgødningen under transport og lagring, samt metoder, der opsamler ammoniak fra luften ved rensning.

Det er muligt at kombinere disse teknikker og teknologier på flere måder, og effekten af en bestemt teknik eller teknologi, vil derfor afhænge af, hvilke andre teknikker og teknologier der anvendes i andre led af produktionen. Hertil kommer, at det er en del af princippet om anvendelse af BAT, at kommunalbestyrelsen ikke stille krav om anvendelse af en bestemt teknik – dette valg skal ansøgeren selv træffe. Derimod fastlægger kommunalbestyrelsen emissionsgrænseværdier for anlægget ud fra et konkret skøn, som er opnåelige ved anvendelse af BAT.

En vurdering af hvilket emissionsniveau, der kan betragtes som opnåeligt ved anvendelse af BAT, bør indeholde en samlet vurdering af det teknisk og økonomisk mulige for anlægget

som helhed. Her differentieres mellem eksisterende stald og nybyggeri eller gennemgribende renovering af eksisterende stald, i forhold til forskellige proportionalitetsbetræknings.

Nyetablering og gennemgribende renovering

Til fastlæggelsen af emissionsgrænseværdier for ammoniak, der vil kunne opnås ved anvendelse af BAT for malkekøer samt opdræt, benyttes teknologiblade for relevante teknikker og teknologier. Heraf fremgår, hvor meget hver teknik eller teknologi koster i etablering, drift og vedligeholdelse, opgjort i forhold til miljøeffekten (kr. pr. kg reduceret N) samt i forhold til de samlede produktionsomkostninger¹ (kr. pr. årsko). Omkostningerne er opgjort for forskellige brugsstørrelser og fremgår af de enkelte Teknologiblade.

Herefter opstilles en række relevante kombinationer af teknikker og teknologier, hvortil der er foretaget en beregning af den samlede effekt på miljø og økonomi for anlægget. Meromkostningerne er opgjort ud fra den forudsætning, at der er tale om en nyetablering, hvor der er frit valg af teknologi.

Emissionsgrænseværdierne fastlægges ud fra det princip, at teknologier med reduktionsomkostninger, der overstiger ca. 100 kr. pr. kg. reduceret N, ikke bør indgå i vurderingen.

Endvidere er der lagt til grund, at meromkostningerne for landmanden forbundet med at opfylde de fastlagte emissionsgrænseværdier ikke bør overstige ca. 1 % af de samlede Produktionsomkostninger¹ set i forhold til en situation med helt frit teknologivalg.

Eksisterende anlæg

Fastlæggelsen af emissionsgrænseværdier for eksisterende dele af anlægget der ikke skal renoveres, fastlægges med udgangspunkt i den metodiske tilgang (jf. ovennævnte metode for nyetablering/gennemgribende renovering), herunder vurdering af hvilket omkostningsniveau der kan betragtes som proportionelt. Disse vejledende emissionsgrænseværdier kan således opnås i eksisterende anlæg med et omkostningsniveau, hvor teknologivalget ikke overstiger ca. 100 kr. pr. kg. reduceret N og hvor meromkostningerne ikke overstiger ca. 1 % af de samlede produktionsomkostninger¹.

Fastlæggelse af den samlede emissionsgrænseværdi for anlægget – Hobrovej 73

Der er, i den konkrete sag der vedrører mælkeproduktion, taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for konventionel produktion af malkekvæg på gyllebaserede staldsystemer.

I den konkrete sag Hobrovej 73, udvides dyreholdet via etablering af ny løsdriftsstald med præfabrikeret drænet gulv og ny ungdyrstald med dybstrøelse. Der etableres desuden skrabeanlæg i gangarealet i kostalden med en NH₄ effekt på 25 %, der skræbes 4 gange dagligt.

Det eksisterende staldanlæg består af to staldafsnit til køerne med sengebåse og spaltegulv med bagskyl, samt et afsnit med dybstrøelse til tyrekalvene (0-60 kg) og kviekalvene (0-6 mdr.)

For det ansøgte anlæg er emissionsgrænseværdierne for de gyllebaserede staldsystemer beregnet med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning², hvor der er taget højde for økonomisk proportionalitet.

¹ De samlede produktionsomkostninger ligger i størrelsesordenen 20.000 – 22.000 kr pr årsko baseret på Fødevareøkonomisk Instituts driftsgrenstatistik for 2004 samt den tilsvarende opgørelse fra Danmarks Statistik fra 2008.

² Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af mælkekøer (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, Miljøstyrelsen 2010.

Angående dybstrøelse, er det kommunens vurdering at kvæg på dybstrøelse er BAT i overensstemmelse med BREF-dokumentet³, hvorfor der til vurderingen er benyttet emissionsværdierne fra kommuneregnearket i IT-ansøgningsystemet, Husdyrgodkendelse.dk.

Nedenstående tabel viser den opnåelige emissionsgrænsen ved anvendelse af BAT for den konkrete sag.

Samlede emissionsgrænseværdi opnåelig ved anvendelse af BAT for ejendommen er:

Ansøgt dyrehold, tung race	Antal DE	Nyeta- blering	Emission opnåelig ved anvendelse af BAT, Kg NH ₃ -N pr. år/årsvyr	Samlet ammoniak- emission, Kg NH ₃ -N
10 årskøer, sengestald med spalter bagskyl	13,35	Nej	10,64 ¹	106,4
50 kvier (20-28 mdr), sengestald med spalter med bagskyl	31,30	Nej	3,83 ²	191,6
80 kvier/ stude (6 – 20 mdr), sengestald med spaltegulv med bagskyl	35,28	Nej	2,70 ²	215,9
277 malkekøer, sengestald med præfabrikerede drænedegulve.	369,68	Ja	7,74 ³	2143,1
10 småkalve (0-6 mdr.), dybstøelse på hele arealet.	2,70	Nej		28,3 ⁴
144 tyrekalve og ungtyre (til 60 kg), dybstøelse på hele arealet.	1,88	Nej		20,7 ⁴
40 småkalve (0-6 mdr.), dybstrøelse på hele arealet.	10,81	Ja		113,1 ⁴
Dyreenheder i alt	465,00			
BAT-emissionsniveau, total				2819,1

¹ Miljøstyrelsens vejledning, tabel 4
kendelse.dk

² Miljøstyrelsens vejledning tabel 5 (vægt/alders korrigeret)

³ Miljøstyrelsens vejledning tabel 1

⁴ Emissionsværdier for dyrene på dybstrøelse fra kommuneregnearket i IT-ansøgnings-systemet, Husdyrgod

Vurdering af ammoniakemissionen mht. BAT for Hobrovej 73

Af ovenstående beregning, bliver den samlede årlige ammoniakemission som er opnåelig ved anvendelse af BAT på anlægget, beregnet til 2819,1 Kg NH₃-N pr år

I ansøgningen er den samlede emission fra anlægget beregnet til 2838,1 Kg NH₃-N pr år.

Den samlede ammoniakemission fra anlægget overstiger emissionsgrænseværdi for ammoniak med 19 Kg NH₃ pr år. Overskridelsen anses for en bagatel, da dette udgør mindre end 1 % af den samlede ammoniakemission fra anlægget. BAT-niveau for ansøgningen er derfor 2838,1 Kg NH₃-N pr år.

Mariagerfjord Kommune vurderer samlet, at husdyrbruget lever op til BAT mht. ammoniakemissionen, bl.a. ud fra en økonomisk proportionalitetsbetragtning, jf. Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) – Husdyrbrug med konventionel produktion af malkekøer (gyllebaserede staldsystem omfattet af husdyrgodkendelseslovens §11 og §12). Emissionsgrænseværdien og dermed BAT-kravet for miljøgodkendelsen Hobrovej 73 er **2838,1 Kg NH₃-N pr år**.

3.4.2 Management

BAT-Krav

Godt landmandsskab eller et andet management system, der indeholder følgende elementer:

- Træning og uddannelse af medarbejdere
- Registrering af vand og energiforbrug, kreaturfoder og affaldsdannelse, samt anvendelsen af handelsgødning og husdyrgødning

³ BREF-dokument, Referencedokument for bedst tilgængelige teknikker vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, 2003.

- Gødningsplaner
- Beredskabsplan
- Sikring af at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene
- Korrekt planlægning af aktiviteter på anlægget, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild

**BAT-redegørelse:
Management**

I bedriftens driftsregnskab registreres, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.

Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

Bedriften bliver drevet efter de forudsætninger, der er opstillet i Arla's kvalitetsprogram Arla gården.

Mariagerfjord Kommune vurderer, med ovenstående redegørelse og de stillede vilkår, at bedriften lever op til BAT for management. Der er stillet vilkår jf. kapitel 2 til bl.a. kontrol og egenkontrol inden for flere af punkterne. Der er udarbejdet beredskabsplan for ejendommen.

3.4.3 Foder

BAT-Krav

- Styring af næringsstofindholdet i foderet
- Udfærdige foderplan

BAT-redegørelse:

Foder

Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring.

Der tages analyser af alt grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at bedriften lever op til anvendelse af BAT for foder.

3.4.4 Staldindretning

Udvidelsen og ændringen af dyreholdet sker i både nye og eksisterende bygninger.

BAT-redegørelse:

Staldindretning

Eksisterende kostald

Stalden er med spaltegulv og bagskyl fra 1999. Stalden blev udvidet i 2003. Stalden forventes at have en levetid frem til 2020. Her vil stalden enten blive nedlagt eller renoveret. Der vil blive taget hensyn til BAT i forbindelse med en eventuel renovering. Der er installeret skraber i kostalden, der skrubes 4 gange dagligt.

Ny løsdriftsstald

I den nye løsdriftsstald er der valgt præfabrikeret drænet gulv. Dette gulvsystem har en høj ammoniak reducerende effekt.

Kviestald

Stalden er med spaltegulv og bagskyl, den er ca. 20 år gammel. Stalden vil fortsat være i drift efter udvidelsen. Efter som der er tale om en mindre del af dyreholdet er ammoniakfordampningen i forhold til den totale fordampning marginal.

Ungdyrstald

Stalden er en ny stald fra 2003, og er indrettet med dybstrøelse. I forbindelse med udvidelsen sker der ingen ændringer i stalden. Stalden forventes at have en levetid frem til 2020, hvor den enten bliver renoveret eller nedlagt. I forbindelse med en eventuel renovering vil der blive taget hensyn til kommende BAT-normer for ungdyrsstalde.

Ny ungdyrstald

I den nye ungdyrstald er der valgt dybstrøelse. Dette gulvsystem er valgt af velfærdsmæssige årsager. Der er p.t. ingen BAT normer for ungdyrsstalde, men der vil blive taget hensyn til BAT normer for ungdyrsstalde, når stalden står overfor en renovering.

Alle staldene er med naturlig ventilation. Der er skrabere på eksisterende kostald og kvie-stald, som skraber flere gange dagligt.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at bedriften lever op til BAT for staldindretning. Mariagerfjord Kommune har vurderet, at ammoniakemissionen på 2838,1 kg N/år lever op til niveauet for BAT.

3.4.5 Forbrug af vand og energi

Vedr. energiforbrug:

BAT-Krav

- Dokumentation for udført energitjek/tilsyn
- Isolering af opvarmede bygninger
- Anvendelse af naturlig ventilation i videst muligt omfang
- Installation af energibesparende belysning

Vedr. forbrug af vand:

BAT-Krav

- Rengøring af stalde og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller batch
- Jævnlig kalibrering af drikkevandinstallationerne med henblik på at forebygge spild
- Registrering af vandforbruget
- Identifikation og reparation af eventuelle lækager

BAT-redegørelse

Forbrug af vand og energi

Forbrug af vand og energi

- *Det varme vand fra mælkekølingsanlægget genanvendes til opvarmning af stuehus*
- *Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild*
- *Forbruget af vand og el registreres*
- *Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette*
- *Der er etableret dagslysstyring på belysning i staldene*
- *Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandedanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget*
- *Lyset om dagen er reguleret efter dagslyset. Der er natsænkning på belysningen*

Mariagerfjord Kommune vurderer, med ovenstående redegørelse og de stillede vilkår, at bedriften lever op til BAT vedr. energi- og vandforbrug. Der er bl.a. stillet vilkår jf. kapitel 2 om, at der på bedriften skal foretages et energieftersyn af et energiselskab eller konsulent, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport, som indeholder resultater og evt. konkrete energispareforslag. Rapporten skal fremvises ved tilsyn. Der er også stillet vilkår om, at bedriftens forbrug af energi og vand skal registreres. Registreringerne skal kunne fremvises på forlangende samt ved tilsyn.

3.4.6 Opbevaring af husdyrgødning

BAT-Krav

Opbevaring af gylle i cement- eller ståltank:

- Tanken skal tømmes jævnligt af hensyn til inspektion og vedligeholdelse – helst 1 gang årligt
- Gyllen må kun omrøres, lige før den skal tømmes af tanken og eventuelt spredes ud på marken. Pumpning, omrøring og udkørsel må ikke foretages på lørdage, søndage samt helligdage

Gylletanken skal overdækkes med:

- Et naturligt flydelag eller lignende

BAT-redegørelse:

Opbevaring/behandling

Der er ikke etableret fast overdækning på gylletankene. Med kvæggylle er det almindeligvis ikke problematisk at etablere et godt flydelag, og der er derfor begrænset effekt ved etablering af fast overdækning.

Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene. Tanken er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Dybstrøelse opbevares i markstak jf. regler for opbevaring (§8 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen)

Mariagerfjord Kommune vurderer, med ovenstående redegørelse og de stillede vilkår, at bedriften lever op til BAT vedr. opbevaring af husdyrgødning. Der er for denne ejendom stillet vilkår om, at pumpning, omrøring og udkørsel ikke må foretages på lørdage, søndage samt helligdage. Vilkåret er stillet med henblik på at varetage hensynet til og begrænse generne for beboere på ejendomme uden landbrugspligt. Inden for 200 m fra husdyrbruget er der flere naboer uden landbrugspligt. Mariagerfjord Kommune vurderer ikke, at vilkåret belaster husdyrbruget i en grad, der er økonomisk eller praktisk uproportionelt stor, set i forhold til det hensyn, vilkåret varetager.

3.4.7 Udbringning

BAT-Krav

- Måling af næringsstoffer
- Tilpasning af gødningsmængden, der skal spredes på marken med arealet og afgrødernes behov, samt eventuel tilførsel af andre typer gødningsprodukter
- Undgå at sprede gødning, når marken:
 - Er mættet med vand
 - Er oversvømmet
 - Er dækket med sne
- Undgå at tilføre flydende gødning på stærkt skrånende marker med en hældning på over 6 grader
- Undgå at tilføre gødning i nærheden af vandløb

- Spredning af gødning umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstofoptag forekommer
- Undgå lugtgener hos naboer, mv. ved ikke at udbringe husdyrgødning nærmere end 200 m fra naboer på lør-, søn- og helligdage, og ved at tage hensyn til vindretningen i forhold til naboerne

BAT-redegørelse **Udbringning**

Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning.

Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

Gyllen nedfældes på sort jord og i græsmarker

Der køres som hovedregel ikke husdyrgødning på søn- og helligdage

Mariagerfjord Kommune vurderer, med ovenstående redegørelse og de stillede vilkår, at bedriften lever op til BAT vedr. udbringning. Der er bl.a. stillet vilkår om egenkontrol i forhold til sædskifte- og gødningsplan og gødningsregnskab, samt vilkår om, at udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis.

3.4.1 Fravalg af staldteknologi

Forsuring

I den nye løsdriftsstald er der valgt præfabrikeret drænet gulv, som har en høj ammoniakreducerende effekt i forhold til spaltegulve. Alternativt kunne der installeres et forsøringsanlæg. Energiforbruget ved drift af et forsøringsanlæg er dog opgjort til min. 20.000 kwh. Et forsøringsanlæg efter vores vurdering vil dermed ikke være proportionalt i forhold til miljøgevinsten.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved at anvende bedst tilgængelig teknik. Kommunen vurderer endvidere, at de eksisterende stalde lever op til kravet om bedst tilgængelige teknik. Kostalde fra 1999 er indrettet med spaltegulv og skrab, der skrubes 4 gange dagligt for at mindske ammoniak fordampningen. Kviestald fra 1990, er med spaltegulv og bagskyld, efter udvidelsen mindskes antallet af dyr i denne stald. Ungdyrstald fra 2003 er med dybstrøelse. Både eksisterende og nyetablerede staldene er/bliver med naturlig ventilation. Herudover vurderes det, at der løbende kan være gode muligheder for at optimere forureningsbegrænsende foranstaltninger, renere teknologi, minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer, samt muligheder for at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige, ligesom det vurderes, at der kan være gode muligheder for, at arbejdsgange og processer kan blive mindre belastende for miljøet. Der stilles bl.a. vilkår: nr. 62, 63 og 64 .

"Mariagerfjord Kommune vurderer, at projektet på baggrund af ovenstående beskrivelse samt yderligere beskrivelser nævnt i kapitel 3, opfylder lovens krav om redegørelse for anvendelse af "bedst tilgængelige teknik" (BAT) inden for emnerne management, staldindretning, forbrug af vand og energi samt opbevaring og udbringning af husdyrgødning. Det er Mariagerfjord Kommunes samlede vurdering at der er redegjort tilstrækkeligt for til- og fravalg af BAT inden for ovennævnte områder, og at ansøger har anvendt BAT i et tilstrækkeligt omfang til at hindre unødigt forurening. Herudover vurderes det, at der løbende kan være gode muligheder for at optimere forureningsbegrænsende foranstaltninger, renere teknologi, minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer, samt muligheder for at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenli-

ge, ligesom det vurderes, at der kan være gode muligheder for, at arbejdsgange og processer kan blive mindre belastende for miljøet".

3.5 Undersøgte alternativer

Et alternativ til den valgte placering af den nye løsdriftsstald kunne være, at placere stalden i forlængelse af den eksisterende. Eftersom den nye løsdriftsstald skal efterleve de nye plads krav til køer, vil dette medføre at den nye stald bliver bredere end den eksisterende. Eftersom dette vil være uhensigtsmæssigt, er projektet opgivet.

Mariagerfjord kommune vurderer samlet set, ikke de behandlede alternativer som værende bedre end det ansøgte projekt.

3.6 Ophør af husdyrbruget

Stalde vil blive rengjorte og gylletanke tømmes. Ensilagestakke fjernes og foderbeholdere tømmes. Hvis bygningerne skal anvendes til andet formål fjernes inventar og tekniske anlæg og bygningerne tilpasses formålet. Hvis gyllebeholderen ikke skal anvendes, vil de blive taget ud af drift som beskrevet i 10-års beholderkontrollen

Mariagerfjord kommune vurderer, med de stillede vilkår, at der er truffet de fornødne foranstaltninger ved ophør af husdyrbruget for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand. Der er stillet vilkår der beskriver, hvordan stedet bringes tilbage i tilfredsstillende stand herunder fastsættes, at for så vidt bygningerne ikke længere har brugsmæssig værdi, nedrives disse af autoriseret nedbrydningsfirma og byggematerialer bortskaffes efter reglerne i affaldsregulativet.

3.7 Egenkontrol

Støj

Der er stillet vilkår om, at virksomheden, for egen regning, skal eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj fra virksomheden er velbegrundede.

Lugt

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at virksomheden foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra virksomheden er velbegrundede. Hvis der er væsentlige gener kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udtages en måling eller beregning af lugt efter gældende retningslinier. Udgifter i forbindelse med undersøgelse, måling og afhjælpning afholdes af virksomheden.

Lys

Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

Energiforbrug

For at følge udviklingen i energiforbruget, samt at optimere dette, registreres dette hvert år. Anlæg der er særligt energiforbrugende, f.eks. ventilationsanlæg, skal løbende kontrolleres og vedligeholdes.

Udbringningsarealer

Som dokumentation for vilkår, jf. kapitel 2, om at der skal etableres ekstra efterafgrøder, er overholdt, indsendes årligt kopi af det gødningsregnskab, som er indsendt til Plantedirektoratet.

Endvidere er der stillet vilkår om at tilsynsmyndigheden kan anmode om nye beregninger af ammoniakemissionen og -depositionen, nitratudvaskning til overflade- og grundvand samt fosforoverskuddet.

Mariagerfjord Kommune vurderer, sammen med de stillede vilkår i kapitel 2 at kravene til egenkontrol er opfyldt.

3.8 Natur og vand

Mariagerfjord Kommune har vurderet om produktionen på Hobrovej 73 har effekt på vand- og naturtilstanden samt grundvandskvaliteten i området. Vurderingen er foretaget på baggrund af beregninger udført i det lovbefalede elektroniske ansøgningsskema om miljøgodkendelse jf. Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. I relation til overfladevand, dvs. vandløb, søer og marine områder, er der endvidere foretaget en vurdering ud fra kendskab til afstrømningsforhold til recipienterne samt dræning af arealerne.

Udbringningsarealer 203, 211, 213 og 218 ligger i Viborg Kommunes. I henhold til § 21 i *Bek. om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* sendes arealerne i høring hos Viborg Kommune. Høringssvar fra Viborg Kommune er vedlagt (se bilag 5).

3.4.1 Ammoniak

Generelt om ammoniak og natur

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer, og i disse økosystemer kan der forventes væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof.

Udvidelse af husdyrproduktioner kan give anledning til udslip af ammoniak og påvirke naturtyper i det åbne land. Særligt er næringsfattige naturområder følsomme overfor forøget ammoniaknedfald. Ammoniakfordampningen pr. dyreenhed kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængig af dyreart, fodring, staldindretning, udbringningsmetode, renholdelse m.v.

Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug, som har ansøgt inden 1. januar 2010 skal ammoniaktabet fra stald og lager reduceres med 25 % (2007 niveau) i forhold til det fastsatte referencestaldsystem.

Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan gennemføres som et krav til reduktion af ammoniaktabet for både det eksisterende og det nye anlæg. I henhold til beskyttelse af naturområder er der udlagt 2 bufferzoner (I og II) om særligt ammoniakfølsomme naturområder (§ 7).

I henhold til ansøgningsmaterialet er det generelle krav om 25 % reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt.

Ejendommens samlede ammoniaktab fra anlægget til omgivelserne er beregnet til at være 2.838,09 kg N/år, hvilket er en forøgelse på 49,15 kg N/år.

Udbringningsarealer

Nærmeste fredede areal er en gravhøj, som ligger 440 meter vest for driftsbygningerne. Der er ingen overlap mellem fredninger, fredsskov eller gravhøje og udbringningsarealerne. Det er således kommunens vurdering, at nærværende godkendelse ikke er i konflikt med fredninger i nærheden af Hobrovej 73.

Projektet omfatter ikke udbringning af husdyrgødning på arealer registrerede som beskyttede naturtyper eller arealer, der skrånede ned mod arealer med beskyttet natur.

Mark 202 grænser op til ferskeng, mose og overdrev beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Naturområderne er ikke besigtiget, men jævnfør luftfoto 2010 er mosen tilgroet i pil. Den ferske eng er en forholdsvis tør kant imellem marken og en nærværende sø og overdrevet er delvist tilgroet (syd for marken) og delvist en del af marken omkring søen svarende og drevet sammen med den ferske eng som afgræsningsareal.

Mark 50 grænser til 3 moser beskyttede af naturbeskyttelseslovens § 3, hvoraf den ene er beliggende inde i marken. Moserne er ikke besigtiget. Jævnfør luftfoto fra 2010 er moserne alle tilgroet med pilekrat.

Ingen af naturområderne, der grænser til udbringningsarealerne vurderes at være næringsstoffølsomme og der er derfor ikke grundlag for at stille vilkår til driften af markerne.

Udbringningsarealerne er ikke placeret indenfor Natura 2000-områder, men mark 42 og mark 43 ligger i nærheden af (10-30 meter) Natura 2000 område nr. 222 (Villestrup Ådal).

Ifølge Kommuneplan 2009 er udbringningsarealerne beliggende indenfor en økologisk forbindelse (mark nr. 50 og delvist mark 202), særlig værdifuldt landskab (mark 41 og delvist mark 43), naturområde (mark 41, delvist mark 43 og delvist mark 202) og landbrugsområde (de resterende marker).

Det fremgår af kommuneplanen vedr. retningslinje 2.13.2 om naturområder, at i naturområderne skal hensynet til natur- og landskabsinteresser varetages i balance med de øvrige interesser i det åbne land.

Retningslinje 2.13.5 om økologiske forbindelser siger, at i de økologiske forbindelser skal planlægning og administration vedrørende arealanvendelsen og tilstanden forbedre levesteder og spredningsmuligheder for de dyr og planter, som forbindelserne skal sikre.

Retningslinje 2.15.1 om særligt værdifuldt landskab siger, at de udpegede områder skal så vidt muligt friholdes for inddragelse til formål der kan skæmme landskabet.

Retningslinje 2.10.1 om jordbrugsområder siger, at jordbrugsområderne skal som udgangspunkt forblive i jordbrugsdrift.

Det er kommunens vurdering, at benyttelse af udbringningsarealerne i nærværende godkendelse er foreneligt med de nævnte kommuneplansretningslinier.

Kortbilag 13 viser udpegningerne i Kommuneplan 2009-2021.

Mark 43 (på ca. 7,5 ha) grænser på en kortere strækning (ca. 20 meter) op til en mose beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Indenfor Natura 2000 område nr. 222 (Villestrup Ådal) ca. 30 meter fra marken er mosen registreret som habitatnaturtypen rigkær (7230). Se kortbilag 11. Rigkæret nærmest marken har tilstandsklasse moderat (III) og er i 2005 bl.a. registreret med følgende planter: engkabbeleje, grå star, toradet star, stjerne-star, knold-star, næb-star, kragefod, mose-bunke, sump-kællingetand, trævlekrone og grå-pil. Der er ikke hældning over 6 grader fra marken til mosen eller til rigkæret. Mark 42 grænser ikke op til habitatnatur indenfor Natura 2000 området, men ca. 50 meter nord for marken ligger en næringsrig sø (3150) med liden andemad og alm. vandpest.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrlovens §§ 10, 11, 12 eller 16, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen) § 7, stk. 1, jf. § 8, stk. 6, nr. 2. Ved EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02 (Waddenzee-dommen) er der fastlagt principper for habitatvurderinger. I dommen fastslås således, at gennemførelse af en nærmere konsekvensvurdering af et projekts miljøpåvirkning af et EF-habitatområde er betinget af, at der foreligger sandsynlighed eller risiko for, at projektet vil påvirke habitatområdet væsentligt (præmis 43), at en konsekvensvurdering skal gennemføres, hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt (præmis 45), og at et projekt anses for at kunne påvirke et habitatområde væsentligt, når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning (præmis 49).

Ifølge dommens præmis 61 indebærer en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektets godkendelse under hensyn til bedste videnskabelige viden på området, og der kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konklusionen på konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet. En sådan vished er opnået, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger.

Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, er udmøntet i §§ 7 og 8 i bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

I udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 222 (Villestrup Ådal) indgår en lang række naturtyper og arter, som fremgår af bilag 14. Flere af disse er følsomme overfor kvælstofbelastning. En ammoniakdeposition, som overskrider naturtypens tålegrænse, vil forhindre opfyldelse af målsætningen om at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for naturtypen. For arterne på udpegningsgrundlaget gælder det, at deres bevaringsstatus kan trues af, at deres levesteder forringes ved en for høj ammoniakdeposition.

Villestrup Ådal kendetegnes naturmæssigt af de meget fine, klarvandede vandløb på kalkbund: Lundgårds og Stubberub Bække samt Villestrup Å. Åens omgivelser præges især af store kær- og engarealer, som mange steder er tilgroede med højstauder pga. manglende afgræsning. De tørre omgivelser består af meget kuperede hede- og overdrevsarealer, hvor kalken ofte ligger blottet ved jordoverfladen og vandløbet har arbejdet sig ned i landskabet.

Ifølge planudkastet for Natura 2000 området er prognosen for rigkær ugunstig pga. tilgroning, fragmentering, afvanding og næringsstofbelastning via overfladeafstrømning, invasive arter og kvælstofdeposition over laveste tålegrænse på hele arealet. Kvælstofbelastning fra luften udgør en trussel mod alle lysåbne naturtyper i Natura 2000 området. Således er tilgroning den mest iøjnefaldende trussel imod naturen og 80 % af rigkærene er stærkt tilgroet af høj vegetation af oftest højstauder og med begyndende udvikling af tætte pilekrat.

Ifølge samme planudkasts bilag 2 er virkemidlet til at afværge truslen fra atmosfærisk kvælstof den gældende lovgivning, som skal medvirke til en reduktion af kvælstofbelastningen.

Kildevælds- og skæv vindelsnegl, er de arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 område nr. 222, som er relevante i forhold til den aktuelle ansøgning. Det er Mariagerfjord Kommunes opfattelse, at man vil medvirke til at øge sandsynligheden for at opnå gunstig bevaringsstatus for disse arter ved, at man sikrer gunstig bevaringsstatus for naturtyperne på udpegningsgrundlaget, da en del af disse naturtyper udgør levestederne for netop disse

arter. Det vil sige, at hvis ansøgningen ikke er i modstrid med bevaringsmålsætningen for naturtyperne, kan det sikres, at arterne ikke påvirkes i modstrid med ønsket om gunstig bevaringsstatus for disse.

For at belyse projektets påvirkning af Natura 2000 område nr. 222 har Mariagerfjord Kommune i den konkrete sag forsøgt at bestemme ammoniakdepositionen i de tilgrænsende naturarealer – her særligt til rigkæret nærmest mark 43.

Rigkæret ved mark 43 er besigtiget den 30. juni 200 og man har ved den lejlighed konstateret, at 25-50 % af det kortlagte areal er tydeligt påvirket af landbrugsdrift i form af gødsning og sprøjtning. Ud fra afgrænsningen af det kortlagte areal må det konstateres, at den negative randeffekt effekt bl.a. kan skyldes landbrugsdriften på mark 43. Rigkæret har tilstandsklasse Moderat (III) hvilket betyder, at området ikke opfylder kravet om gunstig bevaringsstatus.

Baggrundsbelastningen i Mariagerfjord Kommune er 15 kg N/ha/år (*Beregningsresultater fra DEHM-modellen – www.dmu.dk*). Tålegrænsen for rigkær naturtype er på 15 kg N/ha/år jf. det opdaterede bilag 3 af 15. december 2005 til *Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbårent kvælstof ved udvidelser og etablering af større husdyrbrug, 2003 (Ammoniakmanualen)*. Mariagerfjord Kommune har vurderet tålegrænsen ud fra den laveste del af tålegrænseintervallet, idet Waddensee-dommen fastslår, at der anvendes et særligt forsigtighedsprincip. Tålegrænsen for rigkæret (7230) er derfor netop overskredet.

Rigkæret kan påvirkes direkte med kvælstof fra udbringningsarealet på 3 måder:

1. Ved den direkte randpåvirkning, hvor der med vindens hjælp føres små næringsholdige støvpartikler mv. ind på naturarealet. Denne randpåvirkning ses typisk de først 10-30 meter fra marken og vil derfor pga. afstanden være af mindre betydning i den konkrete sag.
2. Ved ammoniakfordampning fra marken. Der er ikke modeller til rådighed, der kan foretage egentlige fladekildeberegninger af udbringningsarealernes ammoniakpåvirkning af naboarealer. Miljøstyrelsens vejledning og "Bufferzonerapporten" udstikker hjælp og vejledning til vurdering af denne påvirknings størrelse.
3. Stærkt skrånende udbringningsarealer, der øger risikoen for overfladeafstrømning. I den konkrete sag er udbringningsarealerne ikke stærkt skrånende.

Endvidere kan rigkæret trues af for mange næringsstoffer i det grundvand som naturtypen kan være helt eller delvist betinget af. Det har ikke været muligt for kommunen, at bestemme hvordan den overfladenære økohydrologi fungerer og evt. påvirker rigkæret.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning er der tre forhold, der især gør sig gældende og som er relevant at medtage i den konkrete vurdering i relation til ammoniakfordampning fra udbringningsarealet:

1. Afstand fra udbringningsareal til naturområdet, der i denne sag er ca. 30 m
2. Udbringningsarealets størrelse i forhold til naturarealet.
3. Husdyrgødningstype og udbringningsteknologi.

Ved en afstand på mere end 100 meter imellem udbringningsarealet og naturområdet vil der ikke kunne konstateres en påvirkning på over 1,0 kg N/ha.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning vil ammoniakbedraget fra mark 43 påvirke det nærmeste rigkær med ca. 0,1 – ca. 1,1 kg N/ ha /år i en afstand af 30 meter fra udbringningsarealet afhængig af udbringningsmetode.

Viborg Kommunes hørings svar:

Alle de pågældende udbringningsarealer (203, 211, 213 og 218) ligger inden for bufferzone til sårbar natur (§ 7 områder). Mark 203 ligger helt om til et § 7 overdrev (6230). Overdrevet ligger i Habitatområde nr 30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal samt Skravad Bæk. Overdrevet er beskrevet i en DEVANO-kortlægning fra 2006. Overdrevet beskrives som god i både naturtilstand, strukturindeks og Artsindeks. Plantelisten indeholder flere typiske overdrevsarter som Håret høgeurt, vellugtende gulaks, Engelsk Visse mfl. Også sjældne planter som Gulblomme og Plettet kongepen er registreret på arealet.,

Da overdrevet ligger i NATURA 2000 område og samtidigt er en del af udpegningsgrundlaget for Habitatområde 30, er det Viborg Kommunes vurdering, at overdrevet skal beskyttes mod ammoniakdeposition i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Der bør stilles vilkår om en 10 meter husdyrgødningsfri bræmme langs det stykke af mark 203, der grænser op til overdrevet jf. nedenstående kortudsnit. De øvrige arealer giver ikke anledning til yderligere vilkår. For at imødekomme Viborg Kommune er de 10 m af mark 203 der grænser op til overdrevet udtaget af udbringningsarealet.

Det er kommunens vurdering, at der vil kunne ske en væsentlig påvirkning med ammoniak fra udbringningsarealet, som vil skade rigkæret og hindre muligheden for på sigt at opnå gunstig bevaringsstatus. Baggrunden skal findes i udbringningsarealets størrelse og det forhold, at marken grænser næsten helt op til naturområdet.

Kommunen vurderer, at en påvirkning på over 0,2 N/ha/år ikke vil være foreneligt med beskyttelse af Natura 2000-området. Muligheden for at opfylde kravet om gunstig bevaringsstatus for det pågældende areal kan ikke sikres alene med det fastlagte beskyttelsesniveau i husdyrloven. Der er ud fra dialog med ansøger og dennes konsulent stillet vilkår om udbringningsmetoden.

Vilkår 30 Udbringning af husdyrgødning på mark 43 må kun ske ved nedfældning eller anden udbringningsteknik med dokumenteret samme ammoniaktab.

Vilkår 30 medfører, at ammoniakbelastningen fra i en afstand af 30 meter fra markerne sandsynligvis vil være mindre end 0,2 kg N ha/år. Vilkåret er fastsat efter Miljøstyrelsens vejledning.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at under forudsætning af, at den gældende lovgivning for udbringning af husdyrgødning og vilkårene fastlagt i denne og tilhørende godkendelse følges, vil der ikke kunne forekomme en væsentlig påvirkning af beskyttet natur. Udbringningsmetoden på mark 43 (nedfældning e.l.) er i denne sag afgørende for at hindre en påvirkning grundet tilførsel af næringsrig overfladeafstrømning, påvirkning med luftbåren kvælstof, som ammoniak og som partikulært stof.

Ved fastsættelse af vilkår om nedfældning af gylle eller brug af anden teknik, med samme dokumenterede ammoniaktab i alle afgrødetyper vil påvirkningen være i en sådan størrelsesorden (< 0,2 kg N/ha/år), at det ifølge Miljøstyrelsen ikke har en skadelig virkning på naturtypen. Kommunen finder, at den vilkårsfastlagte udbringningsmetode på mark nr. 43 sikrer at udbringning af husdyrgødning ikke er i modstrid med bevaringsmålsætningen for Natura 2000-områderne.

Kommunen vurderer, at der er proportionalitet mellem den byrde vilkåret medfører for ansøger og det beskyttelseshensyn vilkåret skal sikre.

Det er derfor kommunens samlede vurdering, at udspreddning af husdyrgødning på markarealerne er foreneligt med habitatdirektivforpligtelserne og beskyttelsen af arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Godkendelse af arealer

Godkendelsen omfatter samtlige arealer, som drives under samme CVR nr. 19401545. Arealerne fremgår af Kortbilag nr. 2. Alle arealerne må anvendes som udbringningsareal for husdyrgødning, men er underlagt de begrænsninger, som følger af vilkårene i denne miljøgodkendelse.

Ammoniak fra anlægget

§ 7-arealer - husdyrloven

Kommunalbestyrelsen kan ikke efter husdyrloven godkende husdyrbrug, hvis etableringen, udvidelsen eller ændringen vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet, jf. husdyrbekendtgørelsens § 9, stk. 1. Ved væsentlige virkninger på miljøet efter husdyrbekendtgørelsens § 9, stk. 1, forstås, at beskyttelsesniveauet for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat overskrides, jf. husdyrbekendtgørelsens § 9, stk. 3. Beskyttelsesniveauet er fastlagt i bilag 3 til husdyrbekendtgørelsen.

Beskyttelsesniveauet for ammoniak er rettet mod områder, som er omfattet af husdyrlovens § 7 og betegnes som "særlige naturområder". Inden for bufferzoner til disse naturområder, må merbelastningen af ammoniak ikke overskride fastlagte niveauer. Bufferzone I er inden for 0-300 m, og bufferzone II er inden for 300-1000 m, fra naturområder omfattet af lovens § 7.

Ejendommens anlæg på Hobrovej 73 er ikke beliggende indenfor bufferzoner omkring § 7 beskyttet natur. Nærmeste § 7 beskyttet naturområde er et overdrev, der ligger ca. 2 km fra ejendommens anlæg og der er derfor ikke foretaget beregninger af ammoniakdeposition til naturområdet.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at der på baggrund af påvirkningen af § 7 arealer ikke skal sættes skærpede krav til ammoniakfordampning fra stald og lager, da husdyrlovens generelle beskyttelsesniveauer vurderes at være tilstrækkelige.

§ 3-natur – naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter søer og vandhuller, hvis de er på mindst 100 m², moser, enge, heder, overdrev, strandenge og strand-sumpe, hvis de hver for sig eller i sammenhæng har et areal på mindst 2.500 m². Moser under 2.500 m² er også beskyttede, hvis de ligger ved beskyttede vandløb eller søer. Endvidere er de fleste vandløb også omfattet af beskyttelsen.

Der er forbud mod ændringer af de beskyttede naturtypers tilstand. Kommunen har i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbrug pligt til at håndhæve naturbeskyttelseslovens bestemmelser, herunder at der ikke må ske aktiviteter, som vil medføre tilstandsændringer på et beskyttet naturareal.

Den beskyttede natur er omfattet af et generelt forbud mod tilstandsændringer. Kommunen kan dog i helt særlige tilfælde dispensere fra dette forbud. Ønske om udvidelse eller ændring af husdyrproduktion er ikke at betegne som et særligt tilfælde. På vedlagte kortbilag nr. 9 fremgår det, hvilke områder omkring ejendommen Hobrovej 73, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Er det efter en konkret vurdering kommunens opfattelse, at der sker tilstandsændringer i beskyttet natur som følge af produktionen på Hobrovej 73, skal kommunen stille yderligere vilkår efter husdyrbruglovens § 29, stk. 2.

Mariagerfjord Kommune har derved foretaget en konkret vurdering af påvirkningen fra produktionen på Hobrovej 73 til nærtliggende følsomme naturområder.

Kommunen har i forbindelse med ansøgningens behandling foretaget en luftfototolkning af naturforekomsterne i nærheden af Hobrovej 73. Ingen af naturområderne omkring ejendommens anlæg er besigtiget. Naturen omkring ejendommens anlæg er præget af landbrugsdrift med enkelte mindre vandhuller.

Projektet vil medføre en beregnet total-emission fra stald og lager på ca. 2.838 kg N/år, hvilket svarer til en meremission på ca. 49 kg N/år. Da der ikke ligger ammoniak-sårbar natur indenfor 1.000 meter fra ejendommens anlæg og da mer-ammoniakemissionen fra ejendommen er meget begrænset har Mariagerfjord Kommune ikke beregnet ammoniakdeposition på naturområder omkring ejendommens anlæg.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at husdyrbrugets ammoniakemission ikke vil medføre væsentlige påvirkninger på naturområder omfattet af lovens § 3. Det er samtidig kommunens vurdering, at der ikke er særlige forhold, som kan begrunde en skærpelse af de generelle beskyttelsesniveauer, som findes for natur.

Internationale naturbeskyttelsesområder

RAMSAR-områder, fuglebeskyttelsesområder og habitatområder indgår i et sammenhængende europæiske, økologiske netværk, som betegnes Natura 2000. Bevaringsmålsætningen for Natura 2000-områderne er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for. Udpegningsgrundlagene for de for denne afgørelse relevante udpegningsgrundlag fremgår af bilag 14.

Internationale naturbeskyttelsesområder omkring ejendommen

Tættest på Hobrovej 73 ligger Natura 2000-område nr. 222 Villestrup Ådal. Villestrup Ådal er efter danske forhold enestående. Vandløbet har særdeles fin vandkvalitet. Overdrevene er i særklasse og indeholder en lang række sjældne planter og er blandt de fineste i landet. Her er meget store arealer med rigkær. Enkelte er velbevarede med usædvanligt store bestande af engblommer og arter af gøgeurter. Ejendommens anlæg ligger mindst 4,5 km fra Natura 2000 området og nærmeste næringsstoffølsomme habitatnaturtype ligger mindst 4,5 km væk (surt overdrev/6230).

I udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 222 indgår en lang række naturtyper og arter, som fremgår af bilag 14. Flere af disse er følsomme overfor kvælstofbelastning. En ammoniakdeposition, som overskrider naturtypens tålegrænse, vil forhindre opfyldelse af målsætningen om at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for naturtypen. For arterne på udpegningsgrundlaget gælder det, at deres bevaringsstatus kan trues af, at deres levesteder forringes ved en for høj ammoniakdeposition.

I den konkrete sag er der ikke udregnet ammoniakdeposition i de nærmeste og mest kvælstoffølsomme naturtyper i området, da Natura 2000 og den næringsstoffølsomme natur ligger så langt væk fra ejendommens anlæg, at det vurderes, at der ikke sker en væsentlig påvirkning.

Mariagerfjord kommune vurderer, at emission, i den aktuelle beregnede størrelsesorden, ikke vil have nogen målbar effekt på bevaringsstatusen for de ovenfor nævnte naturtyper. Vurderingen bygger på en kombination af emissionens størrelse, viden om kriterier for

gunstig bevaringsstatus, tilgængelig litteratur om trusler i Natura 2000-område nr. 222 og afstanden fra udbringningsarealer og driftsbygninger til Natura 2000-område nr. 222.

Mariagerfjord Kommune finder derved, at der med godkendelse produktionen på Hobrovej 73 er skabt vished for, at udvidelsen af produktionen ikke har skadelig virkning på de berørte habitatområders integritet, ligesom det er godtgjort, at der er taget de nødvendige hensyn til de gældende forpligtigelser til at fastholde eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de beskyttede arter og naturtyper.

Det kan således uden rimelig tvivl fastslås, at en udvidelse og godkendelse af virksomhedens samlede produktion ikke vil påvirke opretholdelsen af en gunstig bevaringsstatus for de beskyttede arter og naturtyper negativt i de berørte internationale naturbeskyttelsesområder.

Særligt beskyttede arter – bilag IV-arter

Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a), eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier, jf. habitatbekendtgørelsens §§ 8 og 11, stk. 1. Vurderingen skal fremgå af de afgørelser, der bliver truffet efter husdyrbruglovens § 10, 11 eller § 12, jf. habitatbekendtgørelsens § 11, stk. 3, jf. stk. 1. En fortegnelse over de i Danmark naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV fremgår af habitatbekendtgørelsens bilag 11.

På habitatdirektivets bilag IV er nævnt en lang række arter, som kræver en særlig beskyttelsesindsats. Listen omfatter både planter og dyr. Beskyttelsen vedrører også arternes yngle- og rasteområder.

Ifølge bekendtgørelse nr. 408 af 01/05 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter skal kommunen, før der træffes afgørelse i medfør af bl.a. husdyrlovens §§ 10, 11 og 12, foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke en bilag IV-art væsentligt. Kun når en konkret vurdering med sikkerhed kan fastslå, at der ikke vil være væsentlige negative konsekvenser for bilag IV-arten og/eller dens yngle- og rasteområder kan projektet gennemføres.

Der er ikke tidligere registreret arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV i nærheden af ejendommen, men enkelte arter omfattet af bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen. Kommunen har i den aktuelle sag vurderet, at det er relevant at foretage en vurdering i forhold til følgende bilag IV-arter: odder, alle arter af flagermus, markfirben, stor vandsalamander, løg- og spids-snudet frø. Mariagerfjord Kommune vurderer, at der kan leve arter af padde i tilknytning til de våde naturtyper omkring ejendommens udbringningsarealer, odder i og langs Stubberup Bæk ligesom flere arter af flagermus kan have yngle og rasteområder omkring ejendommens udbringningsarealer.

For så vidt angår de ovennævnte arter har kommunen ikke nogen konkret kendskab til forekomster af arterne, som vil blive påvirket negativt af projektet.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at der på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at projektet ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for andre arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Vurderingen bygger på en kombination af emissionens størrelse, viden om kriterier for gunstig bevaringsstatus for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, og kommunens viden om forekomst af arterne. Det

vurderes endvidere at brug af udbringningsarealer med de nævnte vilkår ikke vil berøre yngle- og rasteområder for bilag IV-arter.

3.8.2 Tab af næringsstoffer til overfladevand

Faktuelle forhold

Ansøgningen omfatter egne og forpagtede arealer på 180 ha. Der afsættes desuden husdyrgødning til udbringning på 37 ha tredjemandsarealer. 84 ha af de ejede og forpagtede udbringningsarealer afvander til Mariager Inderfjord, dels via Hodal Bæk til Hobro Vesterfjord, dels via Lundgårdbæk og Stubberup Bæk til Villestrup Å. 65 ha af de ejede og forpagtede udbringningsarealer afvander til Hjarbæk Fjord via Døstrup bæk og Simested Å. Endelig afvander 31 ha beliggende i Viborg Kommune til Hjarbæk Fjord via Roum Bæk til Vester Bæk og til Skals Å.

Mariager Inderfjord er opland til Mariager Yderfjord der er en del af fuglebeskyttelsesområde nr. 15 (*Randers og Mariager Fjorde og Ålborg Bugt, sydlige del*) og Ramsarområde nr. 11 (*dele af Randers og Mariager fjorde med tilgrænsende havområde*), der sammen med ådalene udgør habitatområde nr. 14 (*Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord*); samlet Natura2000-område nr. 14. Hjarbækfjord er en del af fuglebeskyttelsesområderne nr. 24 (*Hjarbæk Fjord og Simested Å*) der sammen med nr. 14 (*Lovns Bredning*), og ådalene udgør habitatområde nr. 30 (*Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal samt Skravad Bæk*); samlet Natura2000-område nr. 30.

Udbringningerne ligger dels i nitratklasse 0 og dels i nitratklasse II. Områderne i nitratklasse 0 omfatter her områder, der afleder vand til meget sårbare vandområder, og hvor nitraten, der udvaskes fra markens rodzone reduceres med mellem 75 og 100 %, før den ender i recipienten. I nitratklasse II afvander arealerne ligeledes til meget sårbare vandområder, her reduceres nitraten mellem 50 og 75 %.

Udvaskningen fra rodzonen fra bedriftens arealer er med de angivne jordbundstyper, efterafgrødeprocent o.a. i ansøgningssystemet beregnet til 51,70 kg N/ha/år. Det svarer til en median udledning til Mariager Fjord på 9,96 kg N/ha/år. Den samlede udledning til Mariager Fjord fra de ca. 84 ha vil ligge på mellem 316 og 1361 kg N pr. år.

Det samlede landbrugsareal i Mariager Fjords opland er ifølge udkast til vandplan ca. 424 km². Udbringningsarealerne udgør således ca. 0,2 % af det samlede landbrugsopland. Den beregnede udledning af kvælstof fra det ansøgte projekt til fjorden udgør mellem 0,07 og 0,29 % af det ifølge udkast til vandplan i forhøring samlede miljømål for vandbårne tilførsler med henblik på opnåelse af god økologisk tilstand i fjorden.

De tilsvarende tal for Hjarbæk Fjord er en median udledning 14,95 kg N/ha/år. Den samlede udledning til Hjarbæk Fjord fra de ca. 96 ha vil ligge på mellem 842 og 2036 kg N pr. år. Det samlede landbrugsareal i Hjarbæk Fjords opland er ifølge udkast til vandplan ca. 932 km². Udbringningsarealerne udgør således ca. 0,1 % af det samlede landbrugsopland. Den beregnede udledning af kvælstof fra det ansøgte projekt til fjorden udgør mellem 0,11 og 0,27 % af det ifølge udkast til vandplan i forhøring samlede miljømål for vandbårne tilførsler med henblik på opnåelse af god økologisk tilstand i fjorden.

Jordbundstyperne for udbringningsarealerne er i ansøgningen angivet værende hhv. grovsandet jord (JB1) og grov lerblandet sandjord (JB3). Der er god overensstemmelse med det vejledende tema på arealinfo.

Der er pletter af lavbund på en del af udbringningsarealet.

Ingen arealer er angivet som værende drænedede eller grøftede. Kommunen vurderer ud fra Hedeselskabets drænkort og ortofoto tolkning at mark 25 – 26 og mark 41 ha kan være drænedede. Dette er dog ikke undersøgt nærmere da dræningsforholdene på disse arealer ikke har betydning for fosforbelastningen fordi fosforkravet er overholdt med en margen på 940 kg P/år.

Der er anvendt sædskiftet k12 (jf. sædskiftenotatet) i ansøgningen, hvilket svarer til referencesædskiftet.

Ejendommens arealer er ikke vandløbsnære. Udbringningsarealerne omfatter hverken stærkt skrånende arealer ($> 6^\circ$) ned mod overfladevand, eller arealer der vurderes at have risiko for overfladetab af næringsstoffer til vandmiljøet.

Næringsstoffer fra husdyrproduktion i relation til vandmiljøet

Et husdyrbrug vil normalt give anledning til udledning af næringsstoffer til vandmiljøet, idet markerne generelt tilføres flere næringsstoffer, end der fjernes med afgrøderne. Tabet af næringsstoffer til vandmiljøet kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængigt af udbringningsmetode, jordbundsforhold, jordens reduktionskapacitet, fosformætningsgraden m.v.

Transporten af kvælstof fra udbringningsarealer til vandløb, søer og hav er tæt knyttet til transport af vand og kan således ske dels overfladenært naturligt eller via dræn eller via udvaskning til grundvandet, der dernæst føder vandløb, søer og fjorde/hav. Overfladenær afstrømning betyder oftest, at en relativt stor del af kvælstoffet når fjordene, mens nedsivning til grundvandet oftest medfører reduktion i større eller mindre grad. Landet er inddelt i nitratklasser, dels efter recipientens kvælstoffølsomhed, dels efter forventet gennemsnitlig reduktionsprocent for kvælstof mellem rodzone og recipient.

Fosfor findes også opløst i jordvandet, men bindes i højere grad end kvælstof til partikler. Fosfor tabes ikke jævnt fordelt i tid og rum, idet en meget stor del af tabet sker fra mindre dele af arealerne og ofte i pulser. Da fosfor kan tabes til vandmiljøet både på opløst og partikulær form og ad flere veje, afhænger tabsrisikoen i høj grad af de lokale forhold. Oftest er det kombinationer af flere faktorer, der bestemmer, hvor høj risikoen er for tab til vandmiljøet. Om en sandjord eller en lerjord har den største samlede tabsrisiko afhænger således både af en række lokale forhold, og hvilken tidshorisont risikoen vurderes på. Dog er der generelt og for begge jordbundstyper en sammenhæng mellem overskud i tilførsler af fosfor, jordens fosforstatus og de arealbetingede tilførsler af fosfor til vandmiljøet. Således stiger tabsmængden af partikelbundet fosfor ved overfladiske afstrømningsprocesser og i drænvand i takt med stigende fosforindhold i overjorden. Desuden øges risikoen for udvaskning af opløst fosfor med stigende fosformætningsgrad, idet jordens evne til at tilbageholde fosfor falder. Dansk landbrugsjord er i en længere årrække tilført fosfor i overskud. Dette har medført, at jordens indhold af plantetilgængeligt fosfor i store dele af landet rigeligt dækker planternes behov. Der er således også uden en fortsat overskudstilførsel en stor pulje potentielt til rådighed for udledning.

Kvaliteten af vandmiljøet i søer, fjorde og indre farvande er påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer. Forureningen medfører øget vækst af planktonalger og enårige alger som f. eks. søsalat. Ved store tilførsler af næringsstoffer reduceres sigtddybden i vandet, bundvegetation, som f. eks. ålegræs, reduceres, opvækstmuligheder for fisk forringes og risikoen for iltvind øges til skade for plante- og dyrelivet. Søer er oftest mest følsomme overfor tilførsel af fosfor, mens mange fjorde og kystnære områder er følsomme overfor både kvælstof og fosfor.

Vandløb regnes generelt ikke for at være følsomme overfor en øget belastning med næringsstoffer. Deres funktion er primært som transportvej for næringsstoffer mellem udbringningsarealer og mere næringsstoffølsomme naturtyper som søer og fjorde. Også eventuelle halv våde naturtyper som moser og enge kan påvirkes af næringsstoffer i vandløb, der gennemløber disse.

Direkte overfladisk afstrømning af husdyrgødning og andet organisk materiale til vandløbene kan desuden have en væsentlig negativ indvirkning på vandløbsfaunaen på grund af akut giftighed og højt iltforbrug.

Det ansøgte projekt i relation til det generelle beskyttelsesniveau i husdyrloven

Kvælstof

Da udbringningsarealerne er omfattet af hhv. nitratklasse 0 og II, må dyretrykket som udgangspunkt højst være 82,62 % af det generelt tilladte dyretryk. Et højere dyretryk (DE-reel) kan dog tillades, hvis der kompenseres via andre virkemidler, således at udvaskningen (Kg N/ha DEreel) af kvælstof fra rodzonen ikke overstiger en udvaskning svarende til det reducerede dyretryk (Kg N/ha DEmax). Dette er opfyldt i det aktuelle projekt, da den maksimalt tilladte og den reelle udledning af kvælstof fra rodzonen i ansøgningsystemet er beregnet til hhv. 52,9 og 51,7 kgN/ha. Sænkningen af udvaskningen fra rodzonen er opnået via 5,1 % ekstra efterafgrøder i forhold til plantedirektoratets krav. Der er stillet fastholdende vilkår til andelen af ekstra efterafgrøder. Det er ikke muligt i den konkrete sag at skærpe beskyttelsesniveauet jf. kriterierne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4.

Fosfor

I husdyrgodkendelsesordningen er der, foruden arealer med risiko for direkte overfladisk afstrømning, fokus på arealer med specielt høj risiko for udvaskning af fosfor til overfladevand. Disse arealer er omfattet af fosforklasse 1 - 3.

Lavbundsarealer med okkerklasse II eller mere, der samtidigt er drænede eller grøftede, er omfattet af fosforklasse 2. Dette medfører, at der ikke må ske en øgning af fosforoverskuddet på disse arealer i forhold til nudriften. Tilsvarende er drænede lerjorde omfattet af fosforklasse 0, 1 eller 3 afhængigt af fosfortallet i jorden. Kravene vedr. fosforoverskud på de enkelte risikoarealer beregnes og kontrolleres ikke selvstændigt, men som en del af det vægtede gennemsnitlige fosforoverskud på bedriftsniveau. I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4 er det muligt efter en konkret vurdering af risiko for fosfortab og recipientens sårbarhed at øge beskyttelsen ved at hæve fosforklassen for drænet sandjord til fosforklasse 1 eller 3 hvis jordens fosfortal er hhv. over 4 eller 6.

I den konkrete sag er alle arealer omfattet af fosforklasse 0, fosforkravet er et P overskud på 10,3 kg P/ha/år. Den ansøgte drift resulterer i et gennemsnitligt overskud på 5 kg P/ha/år. Det er beregnet at det i den konkrete sag ikke vil medføre en reduktion af fosforoverskuddet at hæve beskyttelsesniveauet for fosfor, bl.a. fordi fosforkravet er overholdt med en margin på 940 kg P.

Øvrigt

Det er vurderet, at der ved overholdelse af husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser, ikke er risiko for direkte overfladisk afstrømning af husdyrgødning til vandmiljøet.

Det er på baggrund af ovenstående Mariagerfjord Kommunes vurdering, at det aktuelle projekt opfylder det generelle beskyttelsesniveau for overfladevand, der er fastsat i det danske lovgrundlag vedr. husdyrbrug.

3.5.3 Påvirkning via overfladevand af internationale naturbeskyttelsesområder samt lokale og regionale interesser.

Kommunen har mulighed for i særlige tilfælde at fastsætte yderligere vilkår ud over husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau. Ved særlige tilfælde forstås en virkning på miljøet, som ikke er i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, eller en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. I begge tilfælde skal anvendes beregningsmetoder og kriterier for vilkårsfastsættelse, der er beskrevet i bilag 3 og 4 i husdyrbruggodkendelsesbekendtgørelsen.

Det påhviler således kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med habitatdirektiv-forpligtelserne jf. § 23 i husdyrgodkendelsesloven, EF-Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og bekendtgørelse nr. 408 af 01/05 2007 (habitatbekendtgørelsen). For at projektet kan gennemføres skal en konkret vurdering med sikkerhed kunne fastslå, at projektet **ikke vil være i modstrid med ønsket om at genoprette eller sikre gunstig bevaringsstatus for de relevante naturtyper og arter.**

Såfremt det samlede projekt, også efter en udtømning af mulighederne for fastsættelse af skærpede vilkår efter kriterierne i bilag 4 i godkendelsesbekendtgørelsen, ikke kan udelukkes at medføre en skadevirkning på udpegningsgrundlaget for et habitatområde, kan projektet ikke godkendes og kommunen **skal** meddele afslag jf. § 11, stk. 5 i godkendelsesbekendtgørelsen (bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug), også selvom projektet medfører en nettoforbedring ("reduktion") i forhold til den nuværende situation.

Habitatdirektivet rummer ikke hjemmel til i den konkrete vurdering at medregne mulige fremtidige effekter af ikke-realiserede planer.

Kommunen **kan** desuden give afslag på en ansøgning, såfremt projektets gennemførelse, også efter en udtømning af mulighederne for fastsættelse af skærpede vilkår efter kriterierne i bilag 4 i godkendelsesbekendtgørelsen, vurderes at kunne skade lokaliteter af lokal eller regional betydning (§ 11, stk. 6 i godkendelsesbekendtgørelsen (bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug)).

Mariager Fjord, Hjarbæk Fjord og kvælstof

Mariager Fjord

Mariager Fjord er en særligt kvælstoffølsom recipient, som i forvejen er overbelastet med næringsstoffer (jf. bl.a. statens Natura 2000- og vandrammedirektiv-basisanalyser af 22. juni 2007). Modelberegninger udarbejdet af Nordjyllands og Århus Amter estimerede fjordens tålegrænse til ca. 12 kg N/ha fra landbrugsjorder, hvis fjorden i fremtiden skal nå en stabil miljøtilstand. Dette beskyttelsesniveau blev gengivet i den statslige basisanalyse, der heller ikke forventede, at fjorden alene i kraft af de nuværende og planlagte tiltag kan forventes at opnå miljømålsopfyldelse i 2015. Miljøcenter Aalborg fremlagde den 8. november 2007 oplysninger om fjordens aktuelle tilstand for Mariagerfjord Kommune. Det fremgik heraf, at fjorden senest sommeren 2006 var meget tæt på at blive omfattet af et alvorligt og omfattende iltsvind, lignende det som senest indtraf i 1997. Heller ikke modelberegninger, der indregner de senere års data (DMU rapport nr. 685, 2008) giver grundlag for at forkaste de tidligere faglige vurderinger af fjordens følsomhed for tilledning af næringsalte. Statens tværministerielle udvalg, Gotfredsens Udvalget publicerede i juni 2007 rapporten "Fagligt udredningsarbejde om virkemidler i forhold til implementering af vandrammedirektivet". Rapporten, som vurderer hvordan vandrammedirektivets miljømål kan opnås mest omkostningseffektivt, konkluderede således, at der vil være behov for en yderligere kvælstofreduktion til Mariager Fjord på 89-270 t N/år foruden allerede på det tidspunkt iværksatte eller vedtagne tiltag.

Hjarbæk Fjord

Hjarbæk Fjord er ligeledes en særligt kvælstoffølsom recipient, som i forvejen er overbelastet med næringsstoffer (jf. statens Natura 2000- og vandrammedirektiv-basisanalyser af 22. juni 2007.) Der fandtes ikke, hverken i basisanalyse eller amternes planer for Limfjorden specifikke miljømål/tålegrænser for Hjarbæk Fjord eller de øvrige mindre dele af Limfjorden. Regionplanernes mål om et naturligt og alsidigt dyreliv forventedes imidlertid at kunne opfyldes ved en samlet tilførsel af kvælstof på mellem 8.000 og 12.000 tons kvælstof og ca. 300 ton fosfor årligt til hele Limfjorden, hvilket kan omsættes til en gennemsnitlig udledning fra landbrugsarealerne i hele fjorden på mellem 9 og 16 kg N/ha/år. Basisanalysen citerede recipientkvalitetsplanen for Limfjordens miljømål på 9520 tons kvælstof i alt fordelt med 1340 tons fra punktkilder og 8180 tons fra den diffuse tilførsel og konstaterer, at selv hvis/når der opnås fuld effekt af vandmiljøplanerne I - III, når den samlede diffuse tilførsel maksimalt ned på ca. 9700 tons kvælstof pr. år. Basisanalysen fordelte ikke det diffuse bidrag mellem landbrug og øvrigt opland, men regnes med en gennemsnitlig tilførsel for den øvrige del af oplandet på 5,8 kg N/ha, kan de 8.180 tons N fra den samlede diffuse tilførsel omregnes til gennemsnitligt 14 kg/ha/år fra landbrugsarealet.

Hjarbæk Fjord, der udmunder i Lovns Bredning og herefter i Risgårde Bredning er pga. en dæmning med uhensigtsmæssig konstruktion over forbindelsen til Lovns Bredning en kun-

stig tærskelfjord med deraf følgende ringe udskiftning af vand og næringsstoffer. Fjorden har desuden et meget stort opland ikke mindst set i relation til fjordens størrelse. Afsnørningen af fjorden kombineret med det store opland og deraf følgende store næringssalttilførsel gør Hjarbæk Fjord til et særligt sårbart område, der ofte rammes af iltsvind. Iltsvindet medfører, udover skader på dyre og plantelivet, frigivelse af næringssalte fra bunden og er dermed med til at forværre situationen yderligere i form af næring til nye opblomstringer. Der er derfor af de tidligere amter peget på, at en særlig indsats i oplandene til de ofte iltsvindsramte områder vil være mere givtig end en gennemsnitlig reduktion af udledningen fra hele oplandet til Limfjorden. Således var der i Viborg Amts sidste regionplan en målsætning for udledning af kvælstof fra landbrugsarealer til Limfjorden, hvorefter der højst måtte udledes 14 kg N/ha til Limfjorden og 10 kg N/ha i de indre dele af fjorden.

Mariager Fjord, Hjarbæk Fjord, Hobro Vesterfjord og fosfor

I lighed med udvaskningen af kvælstof, skal der tages konkret stilling til risikoen for og effekten af tilførsel af fosfor til habitatområder. De to fjorde er (foruden kvælstof) følsomme overfor fosfor, idet algeproduktionen i dele af året er styret af tilgængeligheden af fosfor. Det er i de tidligere regionplaner samt i basisanalyserne vurderet, at der vil være behov for at reducere tilførslerne af fosfor. Fjordene er således i statens kortværk registreret som Natura 2000-områder overbelastet med fosfor.

Hobro Vesterfjord er en lavvandet sø med et overfladeareal på 11 ha. Søen har stor lokal betydning, grundet sin beliggenhed centralt i Hobro og den deraf rekreative benyttelse af søen og dens omgivelser. Søen har et stort opland, idet Onsild Å løber gennem søen, og videre ud i Mariager Inderfjord gennem et ca. 200 m langt kanaliseret åforløb. Hobro Vesterfjord er ligeledes i økologisk ubalance, hvilket fremgår af udkastet til vandplanen for Mariager Fjord, hvor søen i øjeblikket kun opfylder en ringe økologisk tilstand. Årsagen til den manglende målopfyldelse er en for stor tilførsel af næringsstoffer.

For Hobro Vesterfjord er der i udkast til vandplanen beregnet et indsatsbehov overfor fosfor i forhold til en delvis målopfyldelse svarende til en reduktion i den eksterne fosfortilførsel fra landbruget på 665 kg P/år (formentligt via bræmmer og en ådalsindsats på 53,4 ha). Indsatsen, som svarer til 44 % af den forventede indsats for fuld målopfyldelse (dvs. god økologisk tilstand), er planlagt gennemført i 1. planperiode. Indsatsen forventes dog ikke at være tilstrækkelig til at nå målopfyldelse i 2015, idet en intern belastning af fosfor fra søbunden vil hindre en ligevægt i at indfinde sig. Et indgreb overfor den interne belastning kan først iværksættes, når den eksterne fosforbelastning er reduceret tilstrækkeligt.

Vandplaner

Miljøministeriet offentliggjorde den 14. januar 2010 udkast til vandplaner i forhøring. For Mariager Fjords vedkommende er de samlede mål for næringssalttilførslerne med henblik på at opnå minimum "god tilstand" i fjorden baseret på de senere års modelberegninger. For kvælstofs vedkommende er målene for udvaskning lidt lavere end i regionplaner, statslige basisanalyser m.v., mens der ifølge vandplanen i forhøring for Mariager Fjord skal reduceres væsentligt mere i fosfortilførslerne end forudsat i regionplanerne.

Den 4. oktober 2010 kom dernæst udkast til vandplaner i offentlig høring. Her er miljømålene for tilførslerne af kvælstof og fosfor samt den nødvendige reduktion for at nå målopfyldelse udover allerede vedtagne/ iværksatte tiltag udeladt. Dette skyldes sandsynligvis følgende (citater): *"Indsatsen er svarende til 9.000 tons kvælstof på landsplan. Det er med Grøn Vækst aftalerne fra hhv. juni 2009 og april 2010 besluttet, at der skal ske en reduktion på 19.000 tons kvælstof fra landbruget i 2015. For de 10.000 tons kvælstof er der som følge af aftalerne i Grøn Vækst igangsat et udredningsarbejde om vandplanernes konsekvenser i visse egne af landet og den fremadrettede kvælstofregulering med belysning af fordele og ulemper ved en model med omsættelige kvælstofkvoter i forhold til alternativer med henblik på fastlæggelse af resterende indsatskrav og valg af konkrete virkemidler"*. For kvælstof vil det endelige resterende indsatsbehov, der skal nås i første planperiode (2010-2015) først fastlægges for det enkelte vandopland, når ovenstående analyse foreligger. Den samlede analyse skal være færdig i 2011. For fosfor vedr. Mariager Fjord er (citater) *"indsatskrav til P alene opgjort ud fra de indsatser, der følger af indsatser overfor søer og*

vandløb samt tiltag som følge af Grøn Vækst. Vurderingen af yderligere behov for specifik indsats overfor fosfor foretages i næste planperiode".

Tabel 1 opsummerer udkast til vandplaner i hhv. forhøring og offentlig høring for de to fjorde:

Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring
Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring
Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring
Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring
Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring	Udkast til vandplan i offentlig høring

For Mariager Fjord skal reduktionen i udledningen af kvælstof i 1. planperiode i følge udkast til vandplan i offentlig høring findes hovedsageligt gennem stramninger i de generelle regler for landbruget (136,8 ton N/år), mens 38,8 ton N/år skal findes via vådområdeprojekter. Såvel vådområdeindsatsen som de øvrige arealrelaterede tiltag er i vandplanen baseret på landsgennemsnitstal for effekter og kostpriser. For Hjarbæk Fjord fremgår fordelingen af virkemidler ikke umiddelbart klart af vandplan i offentlig høring. For begge fjorde gælder det, at der ikke længere indgår en indsats via omsættelige kvælstofkvoter, idet anvendelse af dette virkemiddel forventes at afvente ovennævnte analyse.

Der er ikke i 1. planperiode planlagt en selvstændig målrettet indsats med henblik på at reducere fosfortilførslerne til de enkelte marine områder, heller ikke hvor der, som for Mariager Fjord (jf. vandplan i forhøring), er fastsat et mål for de årlige tilførsler. I denne planperiode er der ikke fastsat et endeligt mål for tilførslen af fosfor til Limfjorden eller dele heraf. Der forventes dog at ville ske reduktioner også til fjordene dels som følge af de generelle landbrugsrettede virkemidler, såsom bræmmer (1,9 tons P i Mariager Fjord oplandet på basis af landsgennemsnitstal), dels som følge af målrettede tiltag på enkelte søer i oplandet (P-ådale og spredt bebyggelse, knapt 700 kg i Mariager Fjord). For Limfjorden forventes der at ske en samlet reduktion på 56 tons pr. år. Arbejdet vedr. P-ådale er dog ikke som oprindeligt planlagt igangsat sammen med vådområdeindsatsen med henblik på kvælstoffjernelse.

Vurdering af skadevirkning jf. Miljøstyrelsen vejledning

Kriteriet for hvornår et husdyrbrug i sammenhæng med andre planer og projekter ikke har en væsentlig påvirkning af et habitatområde er at der ikke sker en stigning i husdyrtrykket i oplandet til habitatområdet.

⁴ Såfremt hele den fremtidige vandbårne udledning af kvælstof fordeles på landbrugsjorden (i flg. vandplan 74 % af total areal i opland), og der således ikke beregnes bidrag fra andre vandbårne kilder, svarer miljømålet på 471 tons N/år til en gennemsnitlig udledning på 11,1 kg N/ha/år.

⁵ Såfremt hele den fremtidige vandbårne udledning af kvælstof fordeles på landbrugsjorden (iflg. vandplan 78 % af total areal i opland til Limfjorden), og der således ikke beregnes bidrag fra andre vandbårne kilder, svarer miljømålet på 4818 tons N/år til en gennemsnitlig udledning på 8,2 kg N/ha/år fra landbrugsjorden i hele Limfjordens opland.

Husdyrtrykket i Mariager inderfjord har været faldende i perioden 2007 til 2010 fra 22908 til 22204 DE. Mariager Inderfjord er opland til Mariager yderfjord der er omfattet af habitatområde nr. 15. i det samlede opland har husdyrtrykket været stigende i perioden 2007 til 2010, fra 40731 til 40853 DE svarende til en stigning på 0,3 %.

Husdyrtrykket i oplandet til Hjarbæk Fjord har været stigende i perioden 2007 til 2010 fra 90804 til 91841 DE svarende til en stigning på 1,14%.

En stigning på under 5% kan man dog se bort fra jf. "supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk" (J.nr. MST-1240-00263):

Årsagen til, at stigninger under 5 pct. ikke bør medtages, er, at Miljøstyrelsen vurderer, at usikkerheden i CHR-dataene er på 5 -10 pct.

Usikkerheden dækker som udgangspunkt over, at CHR-dataene angiver flere dyr, end der reelt er til stede, primært fordi der figurerer nedlagte brug i dataene. Dvs. at der i praksis er færre dyr end angivet i CHR.

Miljøstyrelsens vurdering skal også ses på baggrund af, at en stigning under 5 pct. i dyretrykket, ikke vurderes at være problematisk i forhold til Habitatdirektivet. Det skyldes, at en så lille forøgelse i mængden af dyreenheder og dermed husdyrgødning til markerne ikke vil give en merbelastning i vandområdet på over 1 pct. i den periode, hvor dette øgede dyretryk er til stede, jf. vejledningens afskæringskriterium for, hvor stor en påvirkning der skal til for at konstatere skade på et kystvand.

Årsagen til, at merudvaskningen ved en stigning i dyretrykket på under 5 pct. ikke overstiger 1 pct. er, at anvendelse af husdyrgødning generelt set kun kan øge udvaskningen med ca. 10 kg N/ha ud af en samlet udvaskning på i gennemsnit ca. 60 kg N/ha ud af rodzonen. En stigning på 5 pct. i forhold til de 10 kg N/ha vil derfor maksimalt på oplandsniveau kunne øge udvaskningen med 0,5 kg N/ha, svarende til under 1 pct. af den samlede udvaskning. Vurderingen skal også ses i lyset af de øvrige naturlige udsving, der er i udvaskningen fra oplandene.

Kriteriet for hvornår et projekt i sig selv påvirker et habitatområde væsentligt er at kvælstofbelastningen fra projektet ikke overstiger 5 % af den samlede kvælstofbelastning af habitatområdet hvis habitatområdet er kvælstoffølsomt, og 1 % hvis habitatområdet er særligt sårbart.

Mariager Fjord klassificeres af Mariagerfjord Kommune, som et særlig sårbart område jf. Miljøstyrelsens vejledning om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande, idet inderfjorden er et lukket bassin og yderfjorden er Natura2000-område. Desuden kan hele oplandet til fjorden betragtes som opland til habitatområde nr. 14 i yderfjorden pga. den udstrakte opblanding af vandet i fjorden. Hjarbæk Fjord klassificeres ligeledes af Mariagerfjord Kommune, som et særlig sårbart område, idet fjorden er et lukket bassin og samtidigt et meget følsomt Natura2000-område. Dette betyder, at det ansøgte ikke må udgøre mere end 1 % af den samlede udvaskning til Mariager Fjord eller Hjarbæk Fjord, hvis projektet skal kunne udelukkes at kunne have en skadesvirkning på fjordene.

I henhold til miljøstyrelsens vejledning om hvornår et landbrug har en væsentlig påvirkning af et habitatområde, skal der i vurderingen alene indgå den merbelastning der er i forhold til en situation hvor der havde været planteavl på arealerne (husdyrbidraget).

Ifølge beregningerne (se nedenstående tabel) vil husdyrbidraget fra det ansøgte udgøre 0,008 % af den samlede kvælstofudvaskning fra projektet (ejede, forpagtede og aftalearealer) til Mariager Fjord og 0,006 % af den samlede kvælstofudvaskning til Hjarbæk Fjord. I henhold til ovenfor beskrevne afskæringskriterier vil det ansøgte hverken i sig selv eller i kumulation med andre husdyrprojekter i vandområdet have en skadevirkning på Mariager eller Hjarbæk Fjord.

Det ansøgte (navn)	Hobrovej 73		Stenstrupvej 20
	Mariager Fjord	Hjarbæk Fjord	Mariager Fjord
Reduktion, %	80,24	70,58	62,50
Areal til udspredding, ha	84,19	96,25	40,82
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år	4	4	2,1

Samlede påvirkning til Natura2000 området, kg N/år	66,555	113,285	32,14575
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura2000 området, %	0,00557%	0,00602%	0,00269%

Fosforpåvirkning af habitatområderne

På baggrund af data fra bl.a. regionplaner, basisanalyser og vandplaner har Mariagerfjord Kommune tidligere (juni 2010) varslet og partshørt ansøger om et afslag på ansøgningen, idet det vurderedes, at det ikke uden rimelig tvivl kunne udelukkes, at den ansøgte produktions ophobning af fosfor som følge af et ikke ubetydeligt fosforoverskud i oplandet til Mariager og Hjarbæk Fjorde ville medføre en negativ påvirkning af dele af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne samt at den negative påvirkning ikke kunne afbødes med skærpede vilkår efter godkendelsesbekendtgørelsens bilag 4. Fosforoverskuddet var på dette tidspunkt 9,6 kg P/ha.

Forvaltningen vurderede at udkastet til afgørelsen var i god overensstemmelse med afgørelser fra Miljøklagenævnet på arealer i oplandet til fosforfølsomme internationale beskyttelsesområder. Forvaltningen lagde særligt vægt på afgørelsen MKN-104-00061 af 21. januar 2010 hvor landbruget ligger i oplandet til Mariager Fjord. Afgørelsen er truffet efter Miljøbeskyttelsesloven. Miljøklagenævnet skærper med hjemmel i habitatdirektivet (artikel 6, stk. 3 og bek. Nr. 408 af 01/05 2007) projektets fosforoverskud fra 5,4 kg P/ha/år "i overensstemmelse med nævnets praksis, således at der skal være fosforbalance på udbringingsarealet".

Den 6. september 2010 besluttede Mariagerfjord Kommunes udvalg for teknik og miljø at forvaltningen skal følge Miljøstyrelsens nye digitale vejledning om godkendelse af husdyrbrug.

Her antages det, at hvis en påvirkning af et vandområde med fosfor, er mindre end 5 % af den samlede påvirkning, vil den ikke kunne påvises med de nuværende biologiske målemetoder. Ved at sikre at påvirkningen er mindre end 5 % har kommunen ifølge Miljøstyrelsen levet op til habitatdirektiv-forpligtelserne jf. § 23 i husdyrgodkendelsesloven, EF-Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og bekendtgørelse nr. 408 af 01/05 2007 (habitatbekendtgørelsen). Altså kan man ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl fastslå, at projektet ikke har skadelige virkninger på habitatområdet integritet, hvis påvirkningen fra det ansøgte ikke udgør mere en 5 % af den samlede fosforbelastning.

Forvaltningen har derfor kontaktet Miljøstyrelsen for at høre, hvordan kommunen skal forholde sig til det forvaltningen opfatter som divergerende praksis/beskyttelsesniveauer anlagt af hhv. Miljøklagenævnet og Miljøstyrelsen.

Miljøstyrelsen har overfor forvaltningen oplyst at Miljøklagenævnet ikke har truffet afgørelser der kan betragtes som retningsgivende på fosforområdet.

Mariagerfjord Kommune Læser miljøstyrelsens vejledning således, at der i habitatvurderingen kun skal indgå den fosforbelastning projektet kan bidrage med i retsbeskyttelsesperioden, og ikke den potentielle fremtidige fosforbelastning der følger af ophobningen af fosfor i landbrugsjorden.

Fosfor påvirkningen af habitatområderne, fra produktionen på Hobrovej 73.		
	Mariager Fjordopland	Hjarbæk Fjordopland
Areal, ha	84,19	96,25
Fosforoverskud, kg P/ha	5,00	5,00
% forøgelse i godkendelsesperioden	0,02	0,02
Worst case udvaskning, Kg P/ha	1	1

Worst case påvirkning fra husdyrbruget, Kg P/ha	1,6838	1,925
Belastning af vandplansområde		
Ha landbrugsareal (gns. 0,2 kg P/ha)	42476	93179,8
**Ha udyrket areal (ca. 0,08 kg P/ha)	12054	19790,4
*Øvrige kilder (bebyggelse), kg P	6500	7500
Samlet belastning, kg P	15959,52	27719,192
Husdyrbrugets del af påvirkningen, %	0,010550443	0,006944647

Fosforbelastningen fra produktionen på Hobrovej 73 udgør i retsbeskyttelsesperioden maksimalt 0,01 % af den samlede fosforbelastning af Mariager Fjord, og 0,007 % af den samlede belastning af Hjarbæk Fjord, hvilket er betydeligt under 5 % af den samlede fosforbelastning. Hvorfor ansøgte projekt ikke vil have nogen skadevirkning på habitatområderne jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning om godkendelse af husdyrbrug.

Viborg Kommunes høringsvar:

Udbringningsarealerne 203, 211, 213 og 218 afvandes til Hjarbæk Fjord via Skals å-systemet. Afvandingen til Skals å-systemet sker via sidetilløbene Lund Bæk og Skravad Bæk.

Nitrat overfladevand:

Arealerne ligger uden for nitratklasserne 1, 2 og 3, og der er ikke efter Viborg Kommunes vurdering konkrete forhold, der giver grundlag for at stille særlige vilkår til nitratudvaskningen til overfladevand for arealerne i Viborg Kommune. Vi forudsætter dog, at Mariagerfjord Kommune foretager en samlet vurdering af projektet i forhold til påvirkningen af habitatområdet Hjarbæk Fjord, idet vi kan oplyse, at vi vurderer, at dyreholdet i oplandet ikke er stigende inden for Viborg Kommune.

Fosfor:

Udbringningsarealerne afvandes til fosforfølsomt Natura 2000-område (Hjarbæk Fjord), men ligger uden for arealer i fosforklasse. Viborg Kommune vurderer, at der ikke er konkrete forhold ved projektet, der udløser krav til fosforbalancen for de dele af arealerne, der ligger i Viborg Kommune. Det bemærkes, at der indgår kraftigt skrånende arealer i udbringningsarealerne, men disse skråner ikke direkte ned mod vandløb. Tilsvarende som for nitrat til overfladevand vil vi gerne overlade vurdering af kumulative effekter vedrørende fosfor på habitatområdet Hjarbæk Fjord til Mariagerfjord Kommune.

Mariagerfjord Kommunes konklusion

Mariagerfjord Kommune konkluderer på baggrund af ovenstående, at det beskrevne projekt med en udledning af kvælstof fra bedriftens arealer på 9,96 kg N/ha/år og en udledning fra aftale arealerne på 25 kg N/ha/år til Mariager Fjord på samt et fosforoverskud på bedriftens arealer på 5 kg P/ha, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter påvirker habitatområdet i Mariager Yderfjord. Ligeledes vurderes det at en udledning af kvælstof til Hjarbæk Fjord på 14,95 kg N/ha/år samt et fosforoverskud på 5 kg P/ha, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter påvirker habitatområdet i Hjarbæk Fjord.

Der er derfor ikke i den aktuelle sag foretaget yderligere beregninger eller undersøgelser med henblik på en nærmere konsekvensvurdering i forhold til det samlede udpegnings-

grundlag for habitatområdet. Det samlede udpegningsgrundlag for habitatområderne er dog vedlagt som bilag 14.

3.8.3 Kvælstofudvaskning til grundvandet

Ejendommen har arealer i Vebbestrup og Ø. Doense Vandværks indvindingsoplande (se bilag 4). I Vebbestrup Vandværks indvindingsopland har mark 202 på 3,45 ha en udvaskning på 66 mg nitrat/l med en merbelastning på 0 mg/l. I Ø. Doense Vandværks indvindingsopland har mark 60 på 2,77 ha en udvaskning på 61 mg nitrat/l med en merbelastning på -1 mg/l samt mark 21-23 på 0,14 ha ligeledes en udvaskning på 61 mg/l med en merbelastning på -1 mg/l.

Husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau er overholdt.

Indvindingsoplandene er ikke endeligt sårbarhedskortlagte og vandanalyser fra begge vandværker viser, at der ikke er nitratproblemer i drikkevandet.

Det skal nævnes, at indvindingsoplande i Mariagerfjord Kommune i øjeblikket er under revidering, men indtil den endelige kortlægning er færdig, laves grundvandsvurderingen ud fra de "gamle" indvindingsoplande.

Viborg Kommune høringsvar:

Arealerne ligger delvist inden for nitratfølsomme indvindingsområder. For de pågældende arealer kan der ikke tillades nogen merbelastning, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter. De pågældende arealer er vist på vedlagte kortbilag bilag 6.

Det fulde høringsvar fremgår af bilag 5.

Udbringningsarealerne 211, 213 og 218 ligger indenfor nitratfølsomt indvindingsområde (se bilag 7). For alle tre udbringningsarealer er udvaskningen beregnet til 66 mg nitrat/l og merbelastning 0 mg nitrat/l. Husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau er dermed overholdt.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at udvaskning af nitrat til grundvandet i denne sag ikke medfører en væsentlig miljøvirkning, idet lovens generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at beskytte grundvandet.

4. Samlet vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet samt Kommunens registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold har Kommunen vurderet, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for anvendelse og drift af udspretningsarealerne, ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Mariagerfjord Kommune vurderer:

at udvidelse af husdyrbruget kan godkendes, idet udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, naturområder omfattet af § 7 i loven, Natura 2000 områder overbelastet med fosfor (Limfjorden og Mariager Fjord), kvælstofsårbare Natura 2000-områder (Limfjorden og Mariager Fjord), grundvandet herunder nitratfølsomme indvindingsområder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer. Endvidere er det vurderet, at ændringen og udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder eller andre naturområder, som er beskyttet mod tilstandsændring. Endvidere er det vurderet, at udvidelsen/ændringen ikke vil medføre væsentlige ændringer i arealer, som er udpeget

som internationalt naturbeskyttelsesområde eller er særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning. Endeligt er det vurderet, at de ovennævnte naturområders bestande af vilde planter og dyr samt deres levesteder ikke vil påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

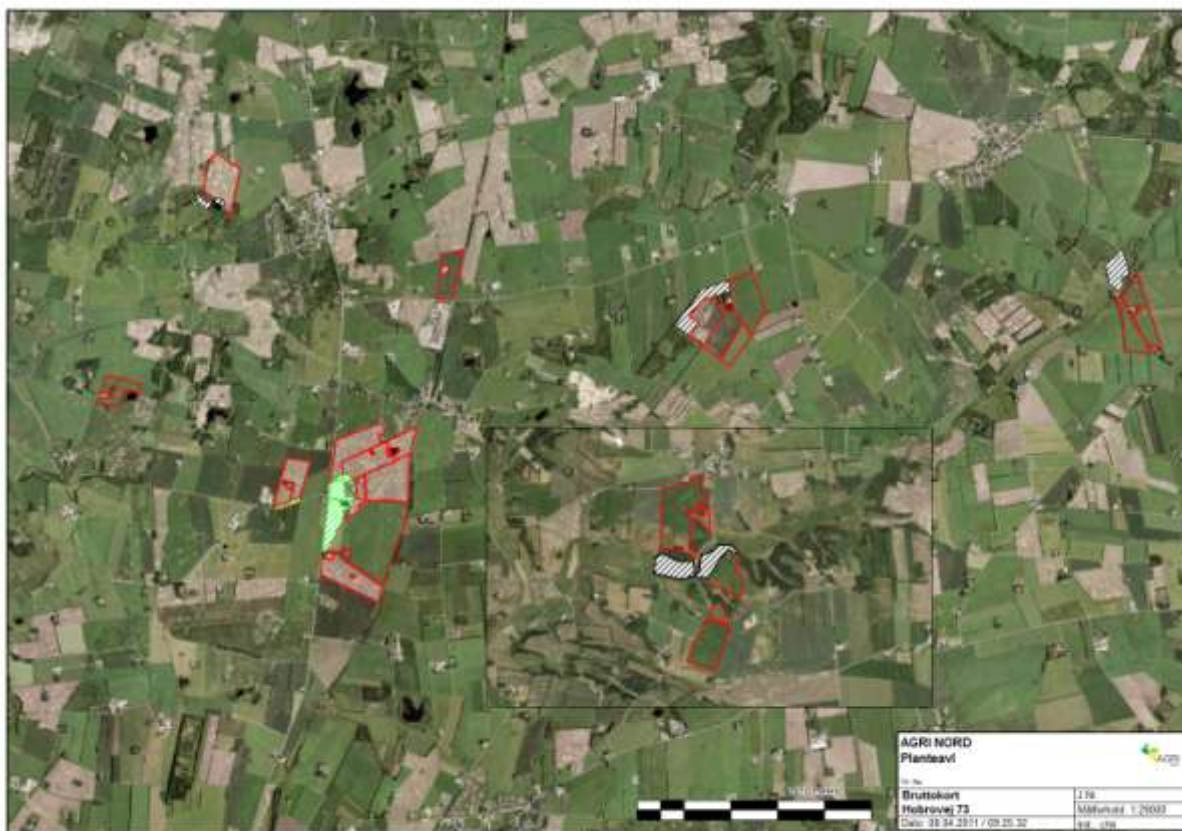
at der anvendes bedst tilgængelig teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

6. Bilag

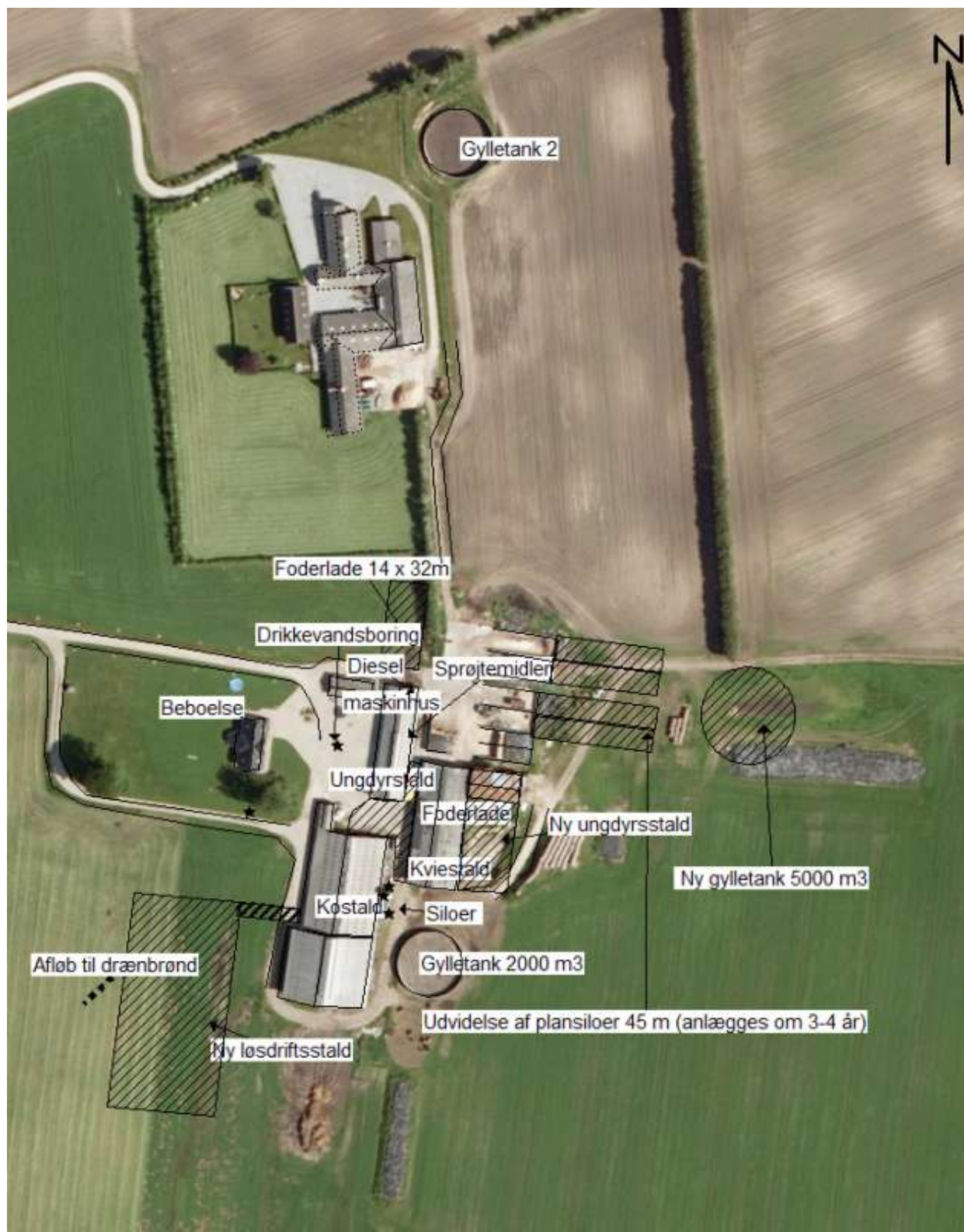
Bilag 1 Afstand fra anlæg til nabo/samlet bebyggelse mm.

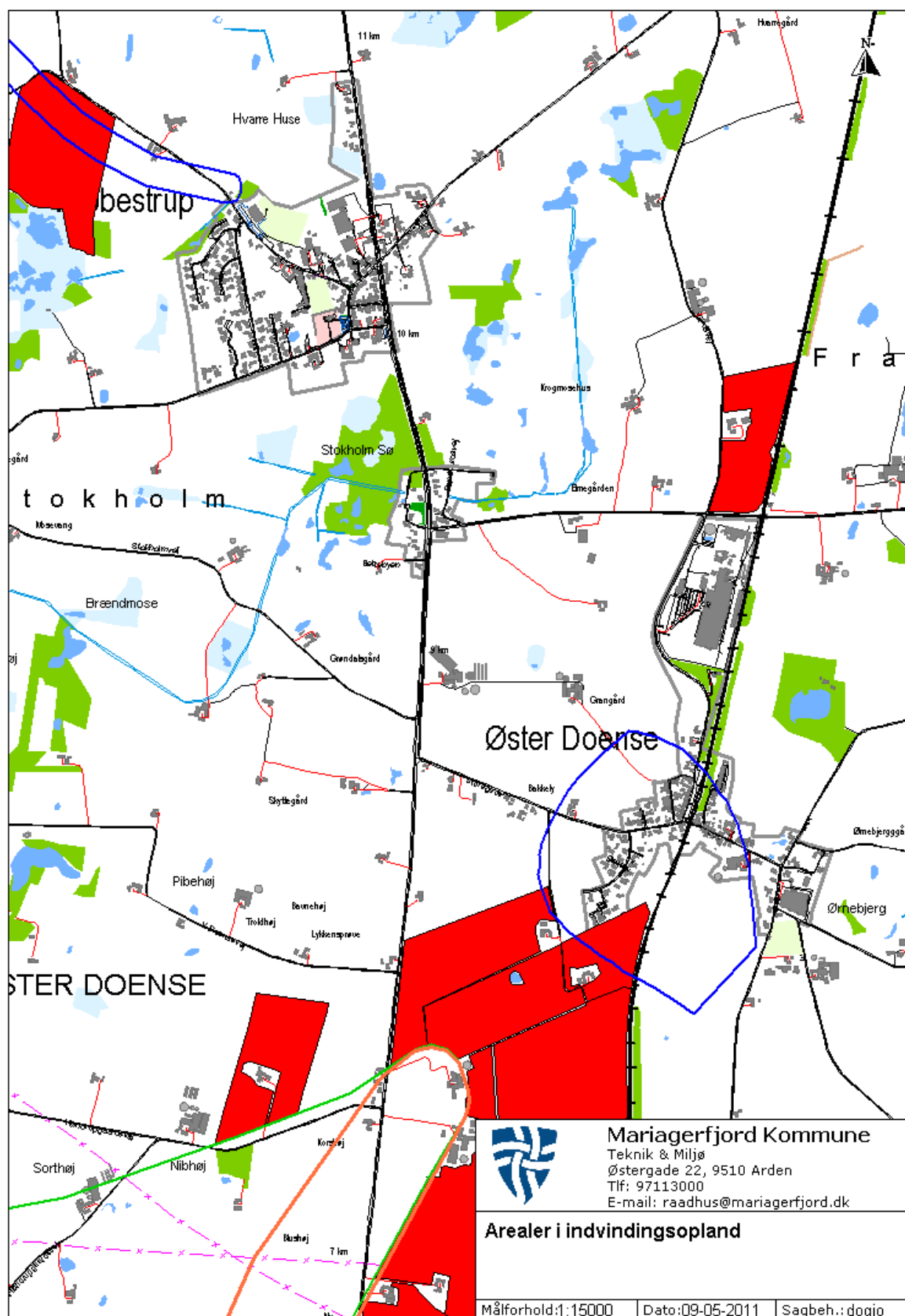
Bilag 2 bruttokort

Bilag 3 Situationsplan

Bilag 4 Oversigtskort med indvindingsopland

Bilag 5: Viborg Kommunes høringsvar:

Udbringningsarealerne ligger tæt på landsbyen Roum. Udbringningsarealerne afvandes til Hjarbæk Fjord via Skals å-systemet. Afvandingen til Skals å-systemet sker via sidetilløbene Lund Bæk og Skravad Bæk.

Nitrat overfladevand:

Arealerne ligger uden for nitratklasserne 1, 2 og 3, og der er ikke efter Viborg Kommunes vurdering konkrete forhold, der giver grundlag for at stille særlige vilkår til nitratudvaskningen til overfladevand for arealerne i Viborg Kommune. Vi forudsætter dog, at Mariagerfjord Kommune foretager en samlet vurdering af projektet i forhold til påvirkningen af habitatområdet Hjarbæk Fjord, idet vi kan oplyse, at vi vurderer, at dyreholdet i oplandet ikke er stigende inden for Viborg Kommune.

Nitrat grundvand:

Arealerne ligger delvist inden for nitratfølsomme indvindingsområder. For de pågældende arealer kan der ikke tillades nogen merbelastning, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter. De pågældende arealer er vist på vedlagte kortbilag nr. 4.

Fosfor:

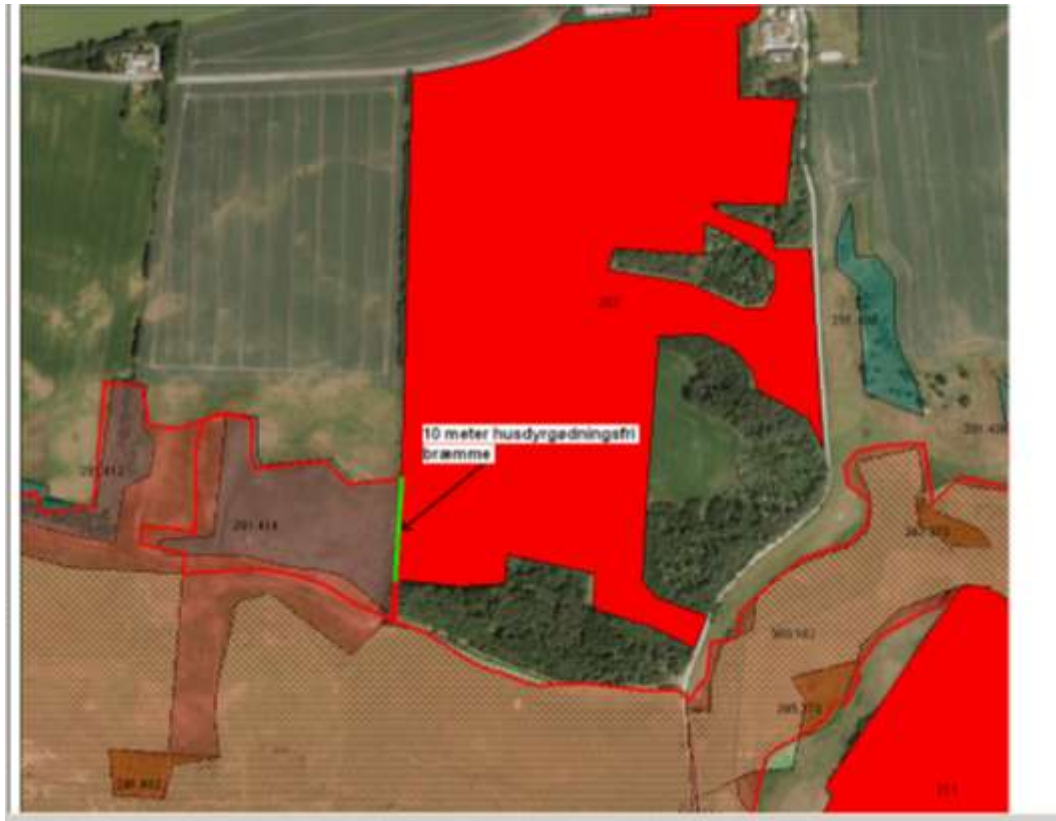
Udbringningsarealerne afvandes til fosforfølsomt Natura 2000-område (Hjarbæk Fjord), men ligger uden for arealer i fosforklasse. Viborg Kommune vurderer, at der ikke er konkrete forhold ved projektet, der udløser krav til fosforbalancen for de dele af arealerne, der ligger i Viborg Kommune. Det bemærkes, at der indgår kraftigt skrånende arealer i udbringningsarealerne, men disse skrånere ikke direkte ned mod vandløb. Tilsvarende som for nitrat til overfladevand vil vi gerne overlade vurdering af kumulative effekter vedrørende fosfor på habitatområdet Hjarbæk Fjord til Mariagerfjord Kommune.

Natur:

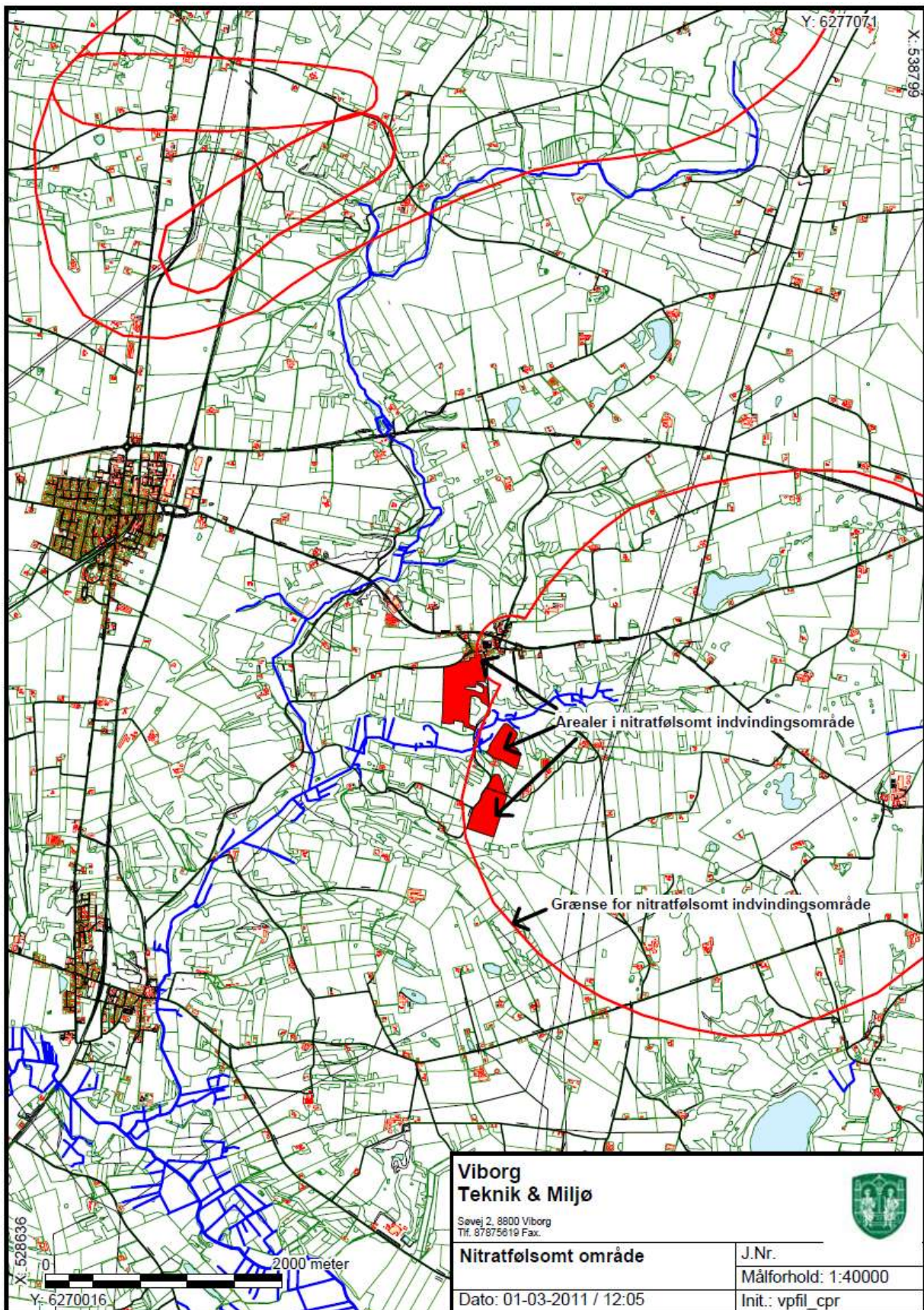
Alle de pågældende udbringningsarealer ligger inden for bufferzone til sårbar natur (§ 7 områder). Mark 203 ligger helt om til et § 7 overdrev (6230). Overdrevet ligger i Habitatområde nr 30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simsted og Nørre Ådal samt Skravad Bæk. Overdrevet er beskrevet i en DEVANO-kortlægning fra 2006. Overdrevet beskrives som god i både naturtilstand, strukturindeks og Artsindeks. Plantelisten indeholder flere typiske overdrevsarter som Håret høgeurt, vellugtende gulaks, Engelsk Visse mfl. Også sjældne planter som Gulblomme og Plettet kongepen er registreret på arealet.,

Da overdrevet ligger i NATURA 2000 område og samtidigt er en del af udpegningsgrundlaget for Habitatområde 30, er det Viborg Kommunes vurdering, at overdrevet skal beskyttes mod ammoniakdeposition i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Der bør stilles vilkår om en 10 meter husdyrgødningsfri bræmme langs det stykke af mark 203, der grænser op til overdrevet jf. nedenstående kortudsnit. De øvrige arealer giver ikke anledning til yderligere vilkår.

Bilag 6. Overdrev som grænser optil udbringningsareal 203 beliggende i Viborg Kommune

Bilag 7. Oversigtskort med indvindingsopland Viborg Kommune

Bilag 8. Erklæring om opbevaringskapacitet af husdyrgødning

Opbevaringskapacitet
Hobrovej 73
9500 Hobro

Ifølge landbrugets byggeblad nr. 95.03-03 vil det ansøgte dyrehold medføre at der bliver produceret 8703 m³ husdyrgødning. Derudover forventes der 1500 m³ ensilagesaft fra plansiloerne hvilket dog bliver ledt til opsamlingsbeholder og tømt med gyllevogn. Der vil i den ansøgte situation være 9000 m³ i opbevaringskapacitet, hvormed der er kapacitet til over 12 mdr. opbevaring.

Beregning af gødningsmængder af lager fra dyr på stald hele året - kvæg

Husdyrart / staldtype	A n t a l	Mængde i ton (t) pr. årsdyr eller pr. produceret enhed														
		Gylle (*)		Fastgødning		Able (*)		Dybstrøelse								
		t pr. dyr inkl. vand	t pr. år	t pr. dyr	t pr. år	t pr. dyr inkl. vand	t pr. år	t pr. dyr	t pr. år							
Malkøer (årsdyr) Stor race / jersey Bindestald (grebning) **)	324	19,42/15,42	7370	10,59/8,99		10,41/8,49										
Bindestald (riste) **)																
Sengebåsestald																
Dybstrøelse + sep. ødepl.															12,07/9,78	
Dybstrøelse, hele arealet **)															15,18/12,58	
Trædeudmugning																
31,54/25,56																
Årsopdræt, 0 – 6 mdr. Stor race / jersey Dybstrøelse	60							0,78/0,62	46							
Dybstrøelse + kort ødeplads							0,76/0,62									
Årsopdræt, 6 mdr – kælving, kvier og stude Stor race / jersey Bindestald (grebning)	170	8,81/5,04	1313	4,34/3,20		2,83/2,30										
Bindestald (riste)																
Sengebåsestald																
Dybstrøelse + sep. ødepl.															4,38/3,37	
Dybstrøelse, hele arealet															5,70/4,51	
Trædeudmugning	12,55/9,54															
Spaltegulvsboks	6,76/5,06															
Tyrkølve, 0 – 6 mdr. Stor race / jersey Dybstrøelse								0,96/0,75								
Dybstrøelse + kort ødeplads								0,96/0,75								
Ungtyre, 6 mdr. – slagt. Stor race / jersey Bindestald (grebning)				1,98/1,38		1,43/1,12										
Bindestald (riste)	3,39/2,92															
Dybstrøelse + sep. ødepl.	1,41/1,12						2,83/1,76									
Dybstrøelse + kort ødeplads							3,12/2,46									
Dybstrøelse, hele arealet							3,60/2,46									
Trædeudmugning	7,16/5,38															
Spaltegulvsboks	3,10/2,40															
Ammekøer ekskl. opdræt (årsdyr) Bindestald (grebning)				5,95		3,80										
Bindestald med rist	11,96							6,52								
Dybstrøelse + sep. ødepl.	6,34							11,30								
Dybstrøelse + kort ødepl.								13,04								
Dybstrøelse, hele arealet																
Trædeudmugning	23,34															
Samlet mængde pr. år		gylle: 8703 ton	godn.: _____ ton	able: _____ ton				dybstr.: 46 ton								

For gylle, staldgødning og able er 1 ton = 1 m³. For dybstrøelse er 1 ton = ca. 1,7 m³.

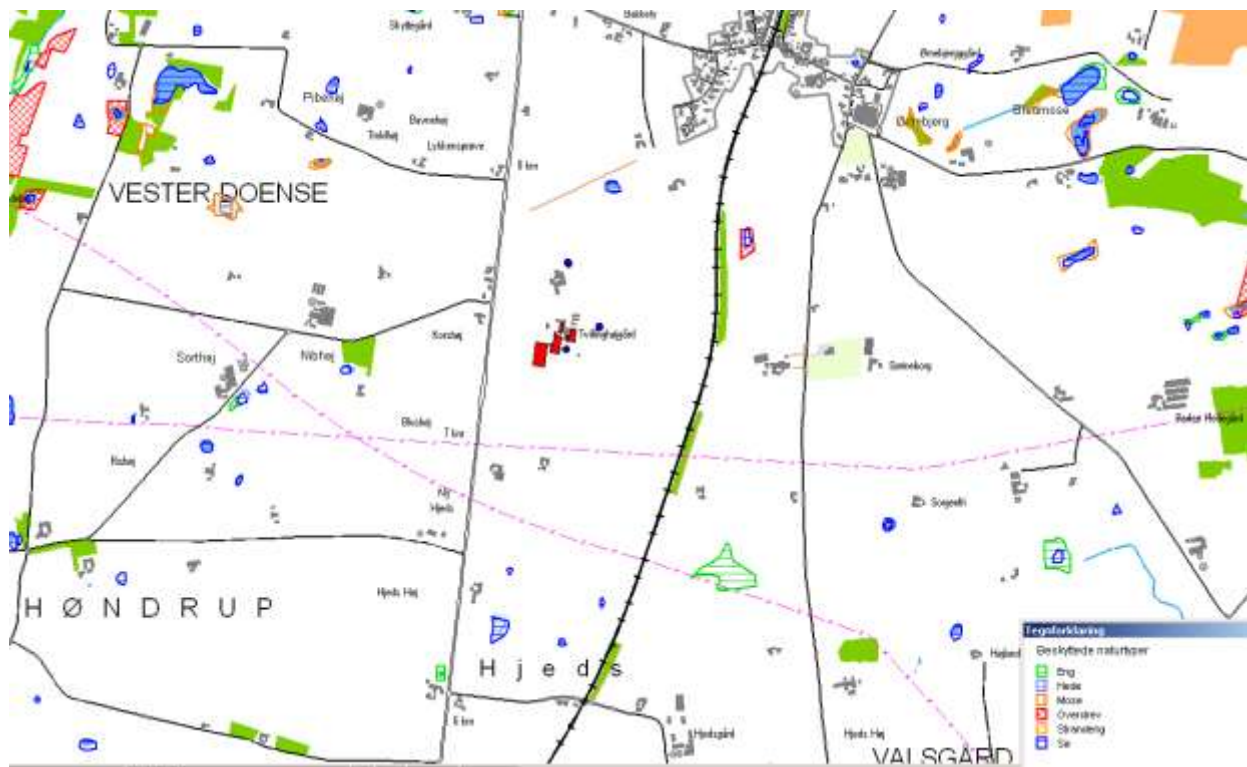
*) De inkluderede vandmængder er baseret på følgende årlige gennemsnit for forskellige produktioner:

Malkøkvæg, bindestald	100 l drikkevandspild
Malkøkvæg, løsedrift	100 l drikkevandspild og 3.000 l rengøringsvand pr. ko
Opdræt af kvæg	300 l drikkevandspild
Stagtelkvæg (alle racer)	300 l drikkevandspild
Ammekøer	100 l drikkevandspild

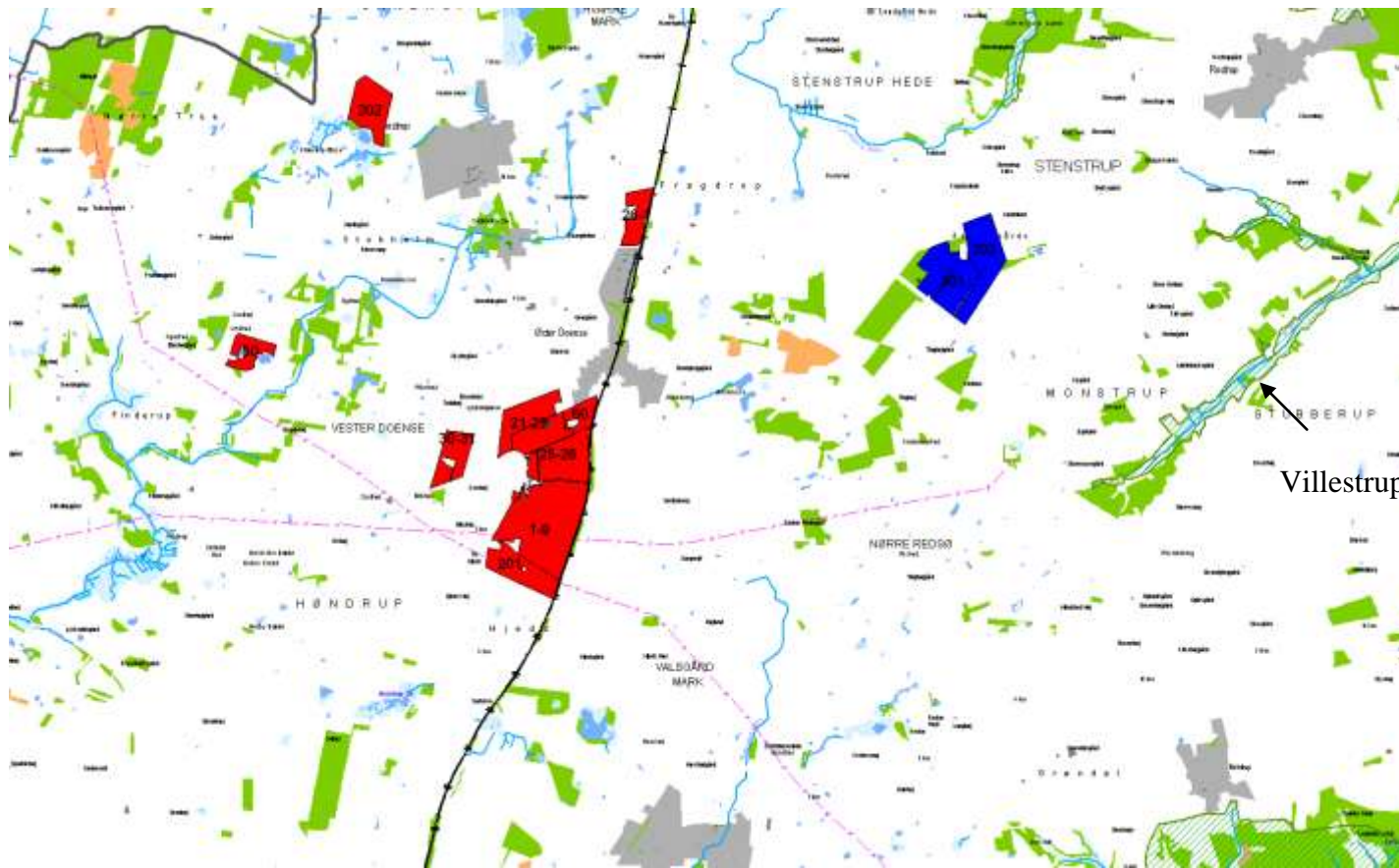
Der er indregnet 0,4 m³ regnvand pr. m² møddingsplads eller gyllebeholder, jf. noterne side 7

***) Spildevand fra rengøring af malkøestald og køletanke (2.000 l pr. ko).

Bilag 9. Naturarealer omkring ejendommens anlæg

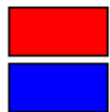
Bilag 10. Oversigtskort over nærmeste Natura 2000-område i forhold til anlæg og udbringningsarealer (Villestrup Ådal)

Natura2000

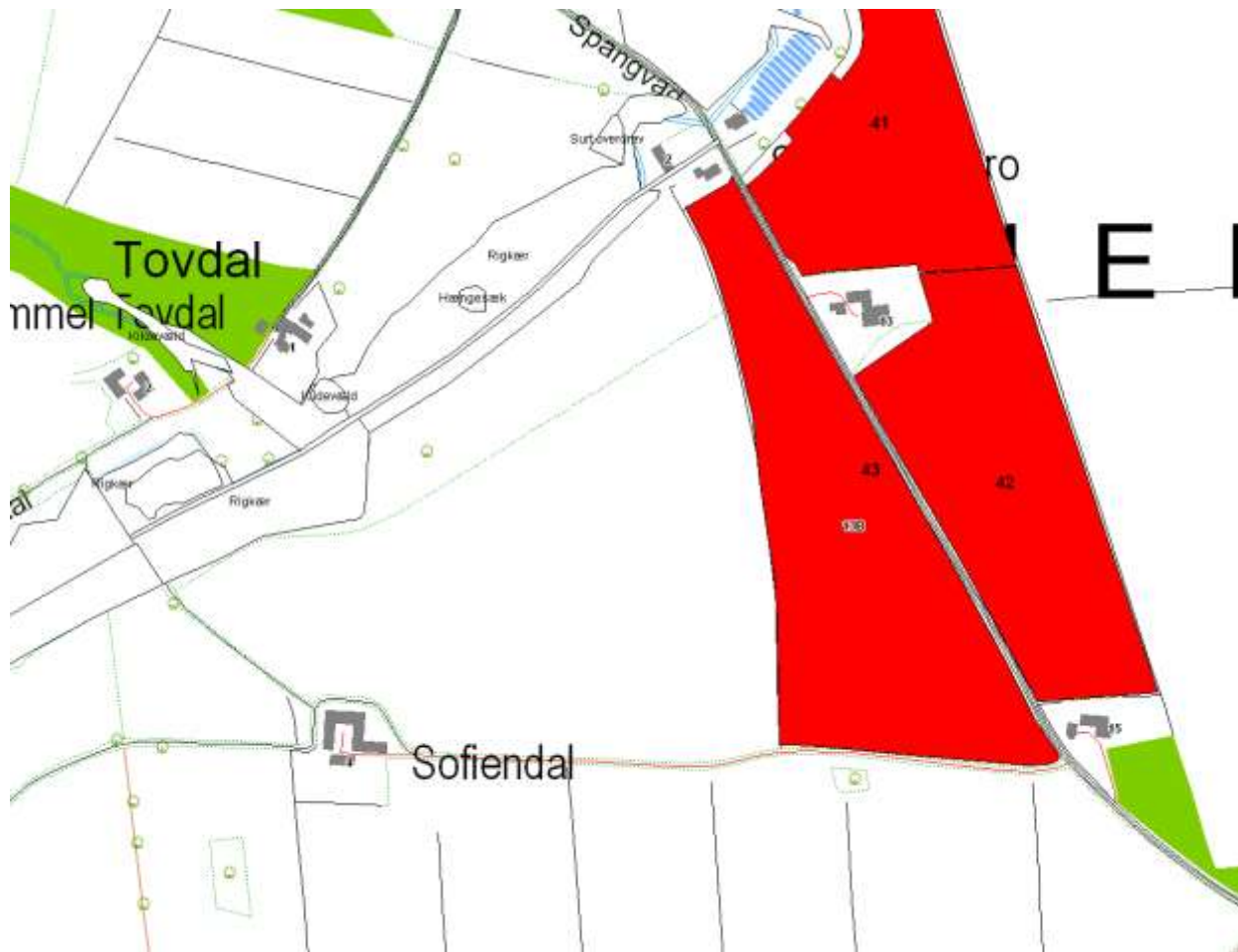
Arealer

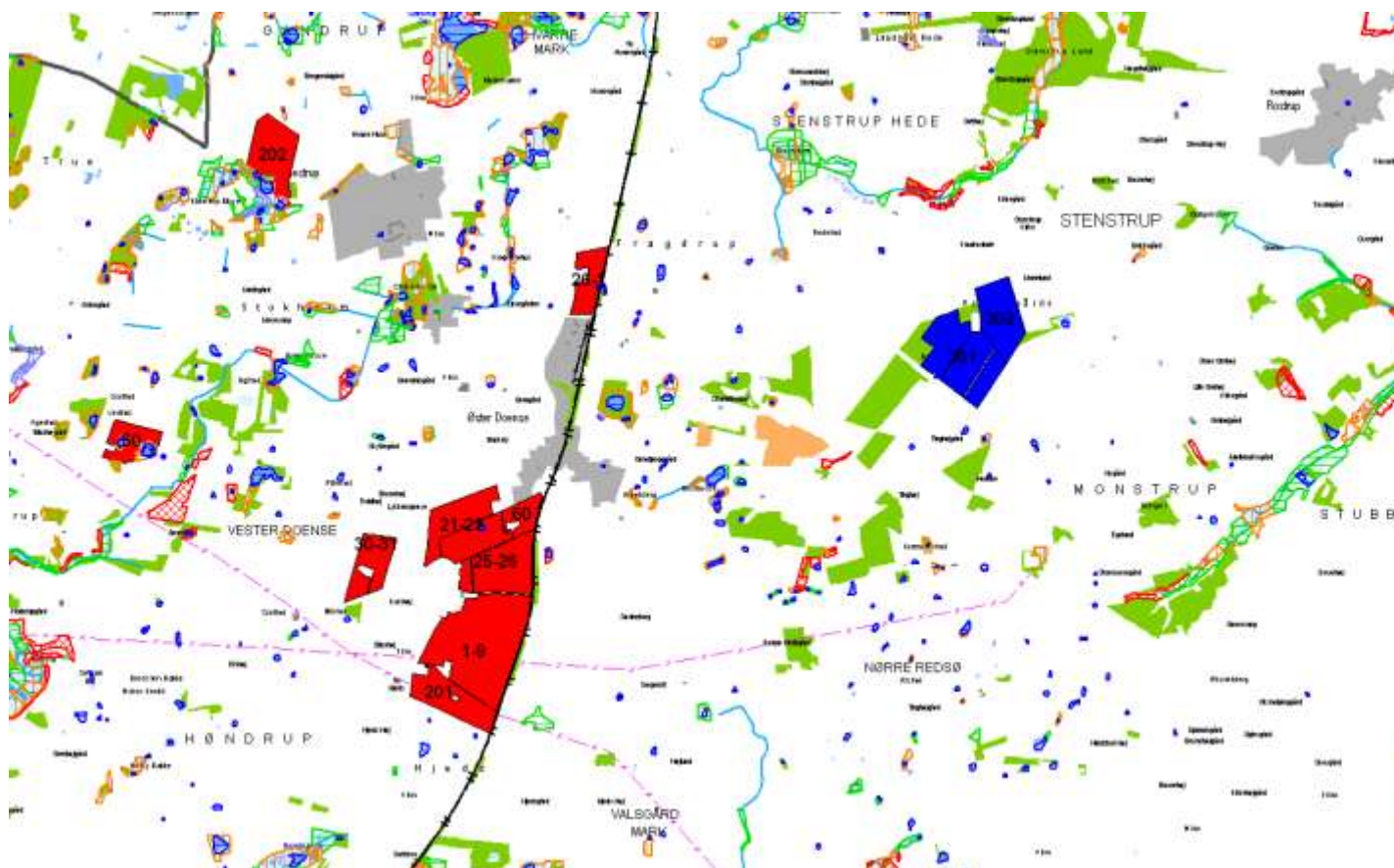
Udbringningsarealer

Aftalearealer

Bilag 11. Mark 43 og habitatnaturtyperne i natura 2000 område nr. 222.

Bilag 12. Udbringningsarealer i Mariagerfjord Kommune og § 3 beskyttet natur.

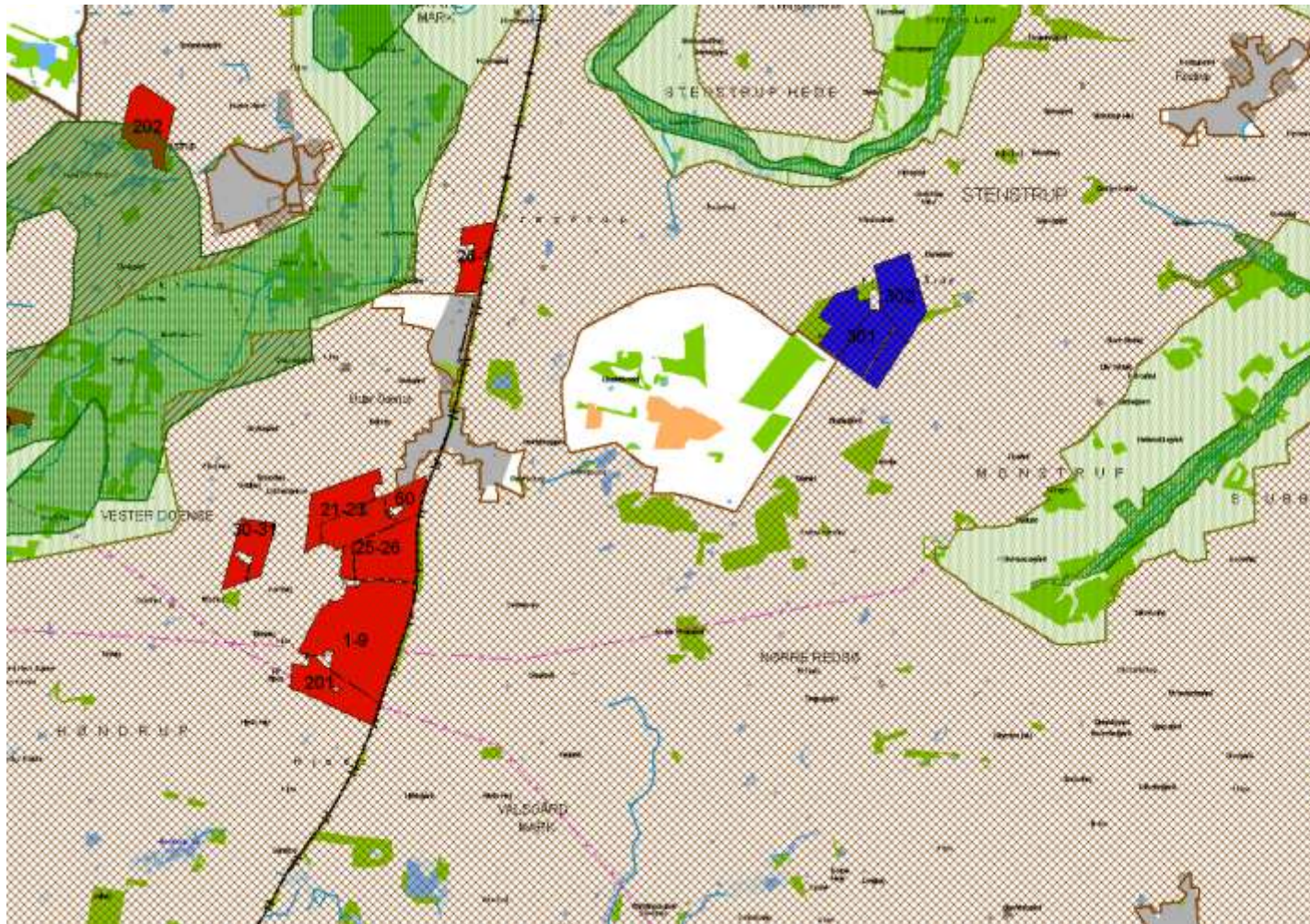
Beskyttede naturtyper

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø

Arealer

- Udbringningsarealer
- Aftalearealer

Bilag 13. Kommuneplanudpegninger

Særlige naturområder

Naturområder

Jordbrugsområder

Natura 2000

Økologiske forbindelser

Arealer

Udbringningsarealer

Aftalearealer

Bilag 14. Udpegningsgrundlag for Villestrup Ådal, Natura 2000 område nr. 222.

- 1013 Kildevælds-vindelsnegl (*Vertigo geyeri*)
- 1014 Skæv vindelsnegl (*Vertigo angustior*)
- 1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)
- 1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)
- 1355 Odder (*Lutra lutra*)
- 1330 Strandenge
- 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3160 Brunvandede søer og vandhuller
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
- 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
- 5130 Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
- 6120 * Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- 6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
- 7140 Hængesæk og andre kærsmfund dannet flydende i vand
- 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
- 7230 Rigkær
- 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
- 9130 Bøgeskove på muldbund
- 9150 Bøgeskove på kalkbund
- 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
- 9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
- 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld